

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Καλούτσικο το ποίημά σου «**Αλκαίε**», και δημοσιεύεται. Σου αλλιάζω μόνο το ψευδώνυμο, γιά να μην τ' πάρης άπάνου σου. 'Αλκαίος! πάει πολύ, βρέ παιδί. Γράφει λοιπόν προς το παρόν 'Αλκης και βλέπουμε άργότερα...

Τό δικό σου δέν έγκρίνεται κ. Θ. Κωνστ. Τί ύφος είνε αυτό παιδί μου; Τί θρηνώδης ρητορεία εις ύφος «παραπονιάρικό μου τί έχεις κι' όλο κλαίς είν' αυτό: Τί πολυλογία κοινοτοπίας!... Κ' ύστερα: **αυτού βίου τό μονοπάτι**» πού γράφεις δέ σημαίνει στη δημοτική αυτό πού θέλεις νά πής: τό βίος τοῦ βίου θά πη περιουσία, δέν είνε ό βίος (βίος) τοῦ βίου (της ζωής).

Τίποτε δέ μου λέν, κ. **Α. Αύρ.** τής λεύκας τή «βαριοανασάσματα» και τή «φυλλοπεσίματα». Κάτι πηγες νά πής μέ τό δεύτερο έξάστιχο, μά μισά πράγματα... Γενικώς, λείπει ή ειλικρίνεια από όσα μου έστειλεις. Πάρνεις πούζα σάν γράφεις και... άντίο ποιήσις! 'Επειτα πρόσχε νά νιώθης τις λέξεις πού γράφεις. Πού άκουσες, τοῦ λόγου σου, φύλλα λεύκας νά ήχουν **στριγγά**; Στριγγών άχό βγάξει τό μαγανοπήγαδο π. χ., σάν τριβεται σίδερο πάνω-σε σίδερο. Στριγγιά φωνή λείει ό **Γουπάρης** στόν «**Ορθοψυχών**» τόν άχό πού έβγαλε μία σάλπιγγα στό στόμα ένός πληρωμένου σαλπικτή, πού δέν άντεχε τό στήθος του νά κουμαντάρη τήν πνοή του. Μά τά φύλλα τής λεύκας; τ' ανάλαφρα;

Πάλι τά ίδια κ. **Σ. Κερ...** Γιατί επιμένεις σ' αυτό τό ψεύτικο είδος; Δέ βρίσκω κανένα λάθος, κανένα ψεγάδι στό **Requiem**. Δυστυχώς, γιατί — ποίος ξέρει; — ίσως ένα φάλτσο νάλεγε κάτι τέλος πάντων. Δέ θέλω νά πώ πώς είνε σωστό αυτό πού ειπε κάποιος φιλόσοφος πώς άνθρωποι και πράγματα ό,τι αξίζουν τό αξίζουν γιά τά έλαττώματά τους, μά — τί νά σοῦ πώ; — είχαν ό χριστιανός και λίγο δικήν. Τελείως άσοςμον είνε μόνο τό νερό — όχι τής Ούλεν, γιατί και σ' αυτό έρριξαν χλώριο — μά νερό πίνουμε μόνο σά διψούμε, όχι γι' άπόλαυσι. Αί λοιπόν ή ποιήσις δέν είνε άνάγκη, είνε άπόλαυσις, και μέ νεράκι δέν ικανοποιείται. 'Εν άνάγκη μπορεί νά πιή σούμα, άκουα φόρτε, πετρέλαιο, αλλά νερό ποτέ.

Τί κρέμα! Τί κρέμα **Cr. Ath.**, νά μην έχεις γράψη έκθέσεις ίδεών στό σχολείο! Κι' όσο γιά έκθέσεις δέ θά γράφεις άσχημα, άν κρίνω απ' αυτό πού μουστειλες... 'Αν ήμουν καθηγητής σου θά σοῦ έβαζα άριστα. Δέ δυσκολεύομαι νά τό κάμω και τώρα. Μά δημοσιεύσι μη ζητάς — αυτό είν' άλλο... Νά, πώς νά σοῦ πώ... Διόρθωμα δέν παίρνει αυτό πού έστειλες: βαθμολογείται μέ άριστα και ρίπτεται εις τόν κάλαθον...

Μέ συγχωρείς **Χ. Ψ. Ω.** μά θά στό πώ: είμαι κ' έγώ σάν τους χωριάτες τοῦ διηγήματός σου: δέ μπορώ νά καταλάβω τί παριστάνει ό **Νύχτης** σου...

Διάβασε στό Ζαχατούστρα τόν ύμνο πού ψάλλει ό Νίτσσε στη Ζωή, κ. **Τ. Φιντ.**, και θά καταλάβης γιατί δέ δημοσιεύεται αυτό πού μουστειλες. Τή Ζωή γιά νά τήν τραγουδήσῃ κανείς πρέπει νά ναι μεθυσμένος από τό πιστό της. Μά τότε δέ θά γράψῃ στίχους σάν αυτόν:

Τής βοσκοπούλας τάρνια πού τρών χορταρικά...

Γιά ένα τέτοιο στίχο του ό **Λασκαράτος** στη **Μετρική** του κατηγορήσε τόν έαυτό του γι' άγοραϊότητα.

Κάτι άρπαξες από τοῦ **Τολστόι** τήν «**Άννα Καρένινα**» και από τοῦ **Γουάιλντ** τή «**Μιά δίχως όνομα**», δίχως σημασία δηλαδή, **Ε. Παντ.** Μά και σά θυδ ή ιδέα θέλει δουλεμα πολύ άκόμα.

'Αψυχοί οι «**Τρόποι και τά Μέτρα**» σου, κ. **Α. Αν.**, πεζοί οι «**Πόθοι**» και έθωρα κολλά τά «**Σβυσμένα όνειρα**». Στίς θεατρικές έπιθεωρήσεις και σά μελοδράματα, ξέρεις πώς σκαρώνονται οι στίχοι; 'Ο συνθέτης διαλέγει τή μουσική, δίνει στό συγγραφέα τό μέτρο, άν αυτός δέν ξέρει μουσική, σημειώνοντάς του μέ συλλαβές τονισμένες και άτονες πού δέν λένε τίποτε π. χ.

ταρά ταρά ταρά τατά
ταρά ταρά ταρά τατά
τάρα τατά ταρά, ταράτα
τά τατά ταρά τατά

Και κείνος πάνω σ' αυτά τά χνάρια κόβει τους στίχους πού, έτσι πού γίνονται, συνήθως δέ λένε τίποτε, ή λένε:

ή άθλία ή λουκία
έκτανε τόν σόζυόν της....

'Ετσι και σύ, μου φαίνεται: έβαλες κάτω τά μέ-

τρα, σάν καλούπια, κ' έχυσες μέσα λέξεις χωρίς μουσικότητα και χωρίς νόημα καμιά φορά, όπως π. χ...

..... Γιατί δέν ξέρω
έτσι σκληρά νά υποφέρω!...

Δέ μάς ρωτάει, φίλε, ή **Μαίρα** άν ξέρουμε ή όχι νά υποφέρουμε. Κι' άν δέν τό μάθουμε, τόσο τό χειρότερο γιά μάς... Μά νά σοῦ πώ τή μαύρη αλήθεια; Στο κεφάλαιο αυτό όλοι δειχνουμε εξαιρετική επίδοσι.

Πίπτεφέ με, κ. **Μ. Κοκκ.**, πώς ήθελα πολύ νά εγκρίνω τό «**Πρωτοβόχι**» σου. Τό παίρνω τελευταίο στό χέριο μου. Βρίσκομαι στην ίδια ψυχολογία πού βρίσκόνταν κάποτε στις έκλογές, όταν γινόνταν άκόμα μέ σφαιρίδιο, μερικοί ψηφοφόροι. 'Όταν έτύχαινε νά μαυρίσουν πολλές κάλπες, τους έπιανε σάν κάποια τύφι στό τέλος και στην τελευταία κάλπη έρριχναν ένα άσπρο, έτσι γιά ν' άσπρίσουν κάποιον. Κ' ήταν μία τύχη, ξέρεστε, γιά έναν υποψήφιο νά ναι τελευταία στη σειρά ή κάλπη του. 'Ετσι κ' έγώ τώρα. 'Υστερ' από τόσες άπορρίψεις θάθελα πολύ νά κρατήσω κάτι γιά δημοσίευσιν, κι' αυτό θάταν τό δικό σου «**Πρωτοβόχι**»... 'Όμως όχι. Και ξέρεις γιατί; Γιατί μου δείχνει πώς βρίσκεσαι σ' έναν καλό δρόμο, και θά μπορούσες νά γράψῃς καλύτερα. Θά σ' άδικούσα λοιπόν άν γιά τόν άλφα ή βήτα λόγω σου λέγα πώς έφθασες εκεί πού πρέπει και μπορείς νά φτάσης. Κοντολογής, περιμένω κάτι καλύτερο από σένα...
INTERIM

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ

ΜΠΡΟΣ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Μέ τόν πρόεδρο τής κοινότητας έδώ τά περνάμε θάυμασια. Τάκια, κάστανα, και Μεσογειακό σπιρτόζο. 'Εξω βρέχει νεροποντή κ' ή ρεματιά κατεβάζει μέ βοήθ' κι' ό Πρόεδρος όλο και λείει και διηγείται, κ' έγώ όλο κι' άκούω χωρίς νά βγάλω μιλιά. Νά μά άπ' τις πιο ευχάριστες στιγμές τοῦ άνθρώπου τοῦ διανοουμένου. Νά πίνῃ τραγανίζοντας ψητά κάστανα, νά καπνίζῃ μέ μι σόκληστα μάτια και νάχη άντίκρυ του άνθρώπου νά φλαρῇ.

— 'Απόψε θά σοῦ πώ πώς έγιναν θρησκός. Μιά βραδιά μούφτασε νά πιστέψω πώς υπάρχει Θεός: πώς πρέπει νά υπάρχει Θεός. Πάνε τριάντα χρόνια άπάνω κάτω ήμουν άφεδρος ύπολογαγός και μέ τό πρώτο ντουφεκίδι στό 97 βρέθηκα μέ μία χοντροσφαίρα Γκρά στόν ώμο, κ' ύστερα από λίγο συνήλθα ξαπλωμένος σ' ένα κρεβάτι στό μεγάλο Νοσοκομείο.

Μεγάλη Παρασκευή ξημέρωσε. Οι καμπάνες ήχοσαν μέσα στην πόλι λυπητερά, όπως συνηθίζουν και κατά τό δειλινό είδα απ' όλα τά κρεββάτια τών πληγωμένων μία συγκίνησι νά κυριεύῃ όλους πέρα πέρα. 'Επειτα είδα τους νοσοκόμους και δυό τρεις κοπέλλες πού ύπηρετούσαν εκεί μέσα νά γυρίζουν στό κρεβάτια και νά μοιράζουν μικρά κεράκια σ' εκείνους πού κάπως μπορούσαν ν' άνασκηκωθούν και νά κουνηθούν από τή θέσι τους. Οι άλλοι κύτταζαν μέ θλίψη ζωγραφιστή, στό μελαγχολικά και χλωμά πρόσωπά τους.

— Θά περάσῃ κι' από δώ; ρώτησαν μερικοί.

Τώρα πιά ό ήλιος είχε γείρει δόλοτελα... Τό φώς τής μέρας χάνονταν σιγά-σιγά μέσα στους γυμνωμένους τοίχους τοῦ άπέραντου διαδρόμου πού φαίνονταν στό βάθος ζωγραφίζονταν φανταστικά σχήματα. 'Εκεί βαθιά στην άκρη κατά τό μεγάλο παράθυρο απ' έξω οι κλάδοι κι' οι άνθισμένες φυλλωσιές μερικῶν δέντρων σιγοκινούνταν και παίζαν οι σκιές τους δξω απ' τά τζάμια μελαγχολικά.

'Ενας νοσοκόμος ύπηρετής άναβε μία μία τις λάμπες τοῦ πετρελαίου ξεφυτλίζοντας και σκουπίζοντας και τά γυαλιά. Μέσα στό μισόφωτο όλα άνακατέβονταν σέ σχήματα άόριστα, κι' ό λίγος πυρετός μου βοηθούσε νά βλέπω άνάκατα κρεββάτια, άρρώστους, και μέσα στην άίεραντη κρύα σάλλα, τις άδελφές μέ τά άσπρα τους φορέματα νά γλιστρούν μέ τ' ανάλαφρο στρωτό περπάτημά τους σάν αληθινά φαντάσματα. 'Ετρεχαν απ' τόν ένα στόν άλλο' πρόφταναν τις φωνές, τά παραπονα, άκουγαν τις γκρίνιες, τις οίμωγες, τις βρυσιές άνθρώπων πού πονούσαν, άλλων πού βογγούσαν, και τό σιγανό παράπονο ή τή βαθειά άνάσα άλλων πού ξεψυχούσαν: Σκόρπιζαν λόγια παρηγορίας, έκρυβαν τά δάκρυά τους, έχυναν βάλσαμο στις πονεμένες καρδιές μέ λόγια πάντα τά ίδια πού τάχαν μάθει απ' δξω πιά μηχανικά νά λένε και νά τά ξαναλένε.

— 'Εννοια σου θά γίνης καλά: λίγο άκόμα θά πονήσ. 'Υστερα θά περάσῃ πιά... και τότε τότε έδειχναν ψηλά μέ τό χέρι και περνούσαν γλήγορα γλήγορα μουρμουρίζοντας λόγια, όλο λόγια, σ' άλλους μέ τό γέλιο, άν ήξεραν πώς θά τή γλυτώσουν, σ' άλλους μέ φωνή τρεμουλιαστή, άν ήξεραν ότι σέ λιγάκι δέ θά τους ξαναϊδούν πιά ποτέ!

'Εξαφνα ή μικρή καμπάνα τής εκκλησιούλας στό προαύλιο τοῦ Νοσοκομείου άρχισε νά χτυπά μ' έκείνο τό ζυθμό τόν πένθιμο πού ξέρεις. Νότες διπλές σπαρακτικές απ' τήν θύρα τήν δλάνοιγη έρχονταν κάποτε απ' τό μέρος τής αὐλής, τότε ένα κομματάκι από τροπάρι, τότε τοῦ παπά ή φωνή τρεμουλιαστή. Σ' όλο τό κτίριο απ' άκρη σ' άκρη άπόλυτη ήσυχία. Οι δυό γυναίκες, φύλακες νοσοκόμοι, γονατιστές μέ τά βιβλιαράκια τους τής ακολουθίας, ψιθυρίζουν μέ τά χείλια τους διαβάζοντας μέσα κρατώντας ένα μικρό κεράκι ή κάθε μία. Κάπου κάπου ένα άναστέναγμα σβήνει εκεί σ' ένα κρεβάτι. 'Απ' άλλο άκούγεται ένα όχ! σιγχαρημένο νά μη χαλάσῃ τήν άπόλυτη σιγαλιά.

'Υστερ' από λίγο δέν άκούγεται τίποτα πιά.

'Απ' έξω στη μαρμαρένια σκάλα άντηχόνε ήσυχά σβν ένα βήματα συρτά. 'Ανεβαίνουν. 'Εξω απ' τή μεγάλη πόρτα μία φεγγοβολιά χύνεται απ' όλα τά κεράκια μαζί άναμμένα. Εύωδια λιβανιού σκορπίζεται. Στη μεγάλη, στην άπέραντη σάλλα κάτι σάν ήλεκτρικό ξετίνα μα μάς κάνει όλους όσοι μπορούμε, νά κινηθοῦμε και νά στρέψουμε τό κεφάλια μας κατά κεί. 'Από στόμα σέ στόμα ξεφεύγει ψιθύρισμα: απ' τό άνοιγμα τής θύρας προβάλλει πρώτα μία άκρη, ύστερα τό χρυσοέντητο ύφάδι μέ τή γλυκειά και παραπονεμένη μορφή άπάνω, ό ξύλινος μαύρος σ ανός, κι' από πίσω ή μικρή συνοδεία παιδιά, παπάς, ψάλτες, οι γιατροί, κυρίες, νοσοκόμοι! Και τό ψάλλισμο είνε σιγαλό και τά τροπάρια ψιθυρίζονται μονάχα γιά νά μη ταράζουν μερικούς πού δέ θά τά ξανακούγαν τοῦ χρόνου.

Κι' οι όρθιοι γονατίζουν κι' οι κρεβατωμένοι άνασκηκωνονται γονατιστοί στό στρώμα, κ' εκείνοι πού πογούσαν σφίγγαν τά σίδερα τοῦ κρεβατιού νά μη φωνάξουν: άλλοι άκίνητοι ξαπλωμένοι γύριζαν μόνο τά μάτια: άλλοι τέντωναν τά ξαναμμένα κεφάλια, κι' όλων ό κοῦς έτρεχε σέ χώρες μακρινές στό σπινάκιο, στις εκκλησιές, στις πανορίες εκεί πού πέσαι γονάτιζαν μαζί καθένας μέ τόν δικό του: πού ψάλλαν, πού παρακαλούσαν, πού έχυναν δάκρυα μπροστά στόν ίδιο μαύρο σταυρό πού περνούσε τόρα έμπρός τους. Κι' απ' όλα τά χείλι έβγαине μία χιλιόστομη παράκληση κι' άέβαινα ψηλά, ψηλά άτελείωτη Σόος μας! Γλυτώσέ μας!

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΣΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΥΤΡΑ.—Τά Κάλαντα

ΚΟΛΛΗΤΕΡΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ.

ΑΡΙΘ.

Καθ. Χαρτί

295-5-78

23585

ΕΝΔΙΑΦΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΚΟΙΝΟΝ ΠΟΘΟΝ ΚΑΙ ΔΙΟΤΙ ΤΟ ΔΕΙΖΟΥΝ:

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ό σεις, τραγουδία πούτα, άδωδα, παιδικά
Πού στής ζωής τη χαρηνή μελοδία
Σας άκουσε ευπρόσθως ή ψυχή μου
Ό τού σχολείου μας άληφρότητα τραγουδία
Σφαχτοδωμένα στην ψυχή λευκά λουλούδια
Με τη μικρούλα πρώτη προσευχή μου
Άσωμα άγνό, άλο, ούάνιο, θεικό
Μύθο θεάρετο της Έδερ παρθενικό
Και με χροά ταύλη στα δέντρα, στα λουλούδια
Μόρια γλυκόλαρα πουλιά, χίλια άγγελούδια
Υμνολογούσαν τη ζωή μ' έμένα
Ό χαρηνή, ζωής άσχη
Όπου προτομολέει ή ψυχή!
Και σεις τραγουδία πούτα πλάνα έρωτικά
Πού έλλειψαν την καρδιά μου ήρωτικά
Με της ζωής τού ήλιου τις άγίδες
Θραμβήτες τού ήλιου άνατολής τραγουδία
Έκταναν πουλιά άπ' τα δέντρα άπ' τα λουλούδια
Κ' έγω μέσ' σ' ής πηγή τού έρωτος τού βάθος
Έκτανα να ουρηξώ δυνατά, με πάθος
Τού έρωτος και της ζωής τού μύρου!
Ήλιου ζωής άνατολή
Πού ή καρδιά προτομολέει!..

Τόσο ή ήλιος της ζωής είνε ψηλά
Κ' έφταναν άπ' τού δέντρο πούτακιν τρολλά
Γιά να ήρουν την τροφή τους τα πουλάκια
Ξεκίνησαν κ' ένω γιά της ζωής τού δρόμο
Μ' έγινον, προντίδες, γιά διάσκιμα, στόν άσμο
Και στην καρδιά μου πίκρες και φαρμάκια
Κρατά στο χέρι μου, γιά στήριγμα, καρδιά
Την ψευτή Έλπίδα πού με παύει από παιδί
Ν' άνδρω πρέπει από γρηγορίες και όρη
Κακοταγίες, βάτονες, άγκάδια να περάσω
Κάμνες, βροχές και παγωνιές να δοκιμάσω
Κ' έγω τού Νού, τη Σάβη, γιά έσφοδα
Είνε διπλό έσφοδο ή σκίψη μας κ' ο νόος
Η Πρόνοια δέν μας παράττει γυμνούς
Μέσ' σ' ής ζωής τη στέγη, σ' άγριοκαίρι
Κ' είν' ή ψυχή μας κ' ή καρδιά προτομολέει
Μά και τυραννικά σε συλλαβή κλεισμένα
Κ' έτσι κανείς τόν πόνο τόν δέν ξέρει
Πώς θά υποδέξουν να μιλήσουν ένα;
Άπ' τη στιγμή π' άρχιζ' ο νόος να κυβερνά
Πέννα σκεπτόμενη ελευθερίας έλευ...
Και προχωρούμε της ζωής ό σταυροπόδοι
Και μιά παιδεύουν της ζωής κακοστρατιάς ό κόποι
Ός πού τελειώνει της ζωής ή μέρα!..

Στού δρόμου μου τού τέλους, σε σταθμό στερόν
Θά βασιλεύη ή ήλιος πιά στόν οφραόν
Έτσι σε δέντρον φιλότητα από κάτω
Τού κορμιάσμου ήλιου μου θά σταυρωθώ
Διάσκιμα και ορβιδά χέμο στη γή θ' άφ' έσω
Προσημνόντας τη νύχτα τού θανάτου
Έτσι θά μαζεύουνε πάλι τα πουλιά
Ό άκούσω τη γλυκύα τους γνέμωμε λαλιά
Νά χαϊρετήσουν θά ήθουνε τη δόξα!
Κακοστρατία, ήλιος, βροχές και έσφοδοι
Τού σταυροπόδου θά ήουν λυθείς τού έσφοδοι
Και της καρδιάς ό πόθος θά ήουν έρβου
Μά άδάντα κ' αόνια μέσα μου ή ψυχή
Μαζών με τη μικρή μου πρώτη προσευχή
Τά πουλιά θά θυμώθουν τραγουδία
Κ' έλευθον, γογγύ, ψηλά θά φτερουγίσουν
Άδωδα, άγνό, έσφοδο θά τραγουδίσουν
Κατάλευκα σκορπίζοντας λουλούδια
Όταν θά θάψουνε τού σώμα μου στη γή
Αύτη θά χαϊρετή μαν έλλη Χαραγνή!..
Έν Ζακύνθο Νοέμβριος 1926

ΑΛΚΗΣ

ΠΙΖΑΝΕΑΛΛΟ — Πανδούλοφ
Μελαντέστα.ΠΙΖΑΝΕΑΛΛΟ — Προσωπογραφία
μιάς πριγκίπισσας ντ' Έστε

ΛΥΡΙΚΕΣ ΛΙΤΑΝΕΙΕΣ

Η λυπημένη ιστορία

Στη λυπημένη πάλαι συχνά ή γιαγιά ιστορία
— πάλι στη φωνή πού έβόδιζε και κάποτε λούτα...
Παιδ' ήμουν τότες κ' ήμνα βουδά και σιωπής
δάκρυα συμπίονας γιά καιρούς και ζήν δυστυχία.
Πέρασαν χρόνια και συχνά στη λοφωή άγνωσία
μάταια ήτο γιά μιά σπονδή τά δάκρυα τά παλιά,
στη διαδρομή κ' έλθονά δική μου πιά ιστορία
ούτ' ένα δάκρυ άλλοιμονο, κ' όρτε μιά στέλα πιά!

Τό πατρυνικό χωριόστίπτο
Ξανάρθες, μ' άδικα λαλείς, δέν στο πούλο τού σπύ
Παιδ' ήμουν τότες κ' ήμνα βουδά και σιωπής
δάκρυα συμπίονας γιά καιρούς και ζήν δυστυχία.
Πέρασαν χρόνια και συχνά στη λοφωή άγνωσία
μάταια ήτο γιά μιά σπονδή τά δάκρυα τά παλιά,
στη διαδρομή κ' έλθονά δική μου πιά ιστορία
ούτ' ένα δάκρυ άλλοιμονο, κ' όρτε μιά στέλα πιά!

Τι λες τού χρόνος μου πλάνησε κ' ο νόμος τού προστάζει
τι λες σκληρή κ' επίδοξη καταχτητή θάρσος;
Θάρσος μ' άκούς σ' όνομα τού σπύ; κ' ο πόθος μου βαρύς,
βροχών αέ όνειρο έσφοδο τού χροός θά σ' άλλάξει.
Σ' άπείτα πού τού σπύλτο θά ήχει βροχών και λυπημένο
τήγαπήμενο μου σπύλτο, κ' ό άνέμενος ρεμβές
θά κατεβαίνουν πλάνη έχν' άσν. Άντικείς σείς,
χορό μακάριο να κρατούν τριγύρω άπελπισμένο.

Και τάνηθα έλευθε άνωδία πού ή μέλιστα δέ στρέγει
άν ζαροδέλια πένητα από μέτα σου χροός,
κ' ή Νostalγια μου όλονηγής θάρεται έδω θλιβά,
γλυκύα ιερή να θρηνηθ' στην καπνισμένη στέγη!

Μιά πληγή άπέφει...

Και τώρα πού στόν πλινκτικό κοιτώνε στάει θαμπό
κ' άγρό τού ήμινος μιάς γλυκειάς Άπριλινής ήμέρας,
μ' έσταν πληγή την ψυχή λαγγυέει και τού νοού,
ώρες ρεμβές νάνηθαι, κ' ώρες νά νουσταλγώ
πράξενο ένα φός λαμπρό, μιάν ευωδία, έναν ήχο,
κάποια φωνή ένώς γνωση, μιάν ήμιναν θερμή,
και κ' έτσι ώρα πού την καρδιά θά έφαιδρυνε γιά λίγο.

Σβηνένοι άχοι, γέλοια ήλαρά, φωνές στόν δρόμο έχοδνε
κ' ίους δυό χείλι έρωτικάς και σμυγμον κ' έσταν έδω
προς την πλάγιά τού σούρουπου γιούλενιο άργά θά σέρνι
και κ' έσταν στην έρμια μακριά, φωσάκια άργά θά σέρνι
κάποια σπινάκια στη σέπη πού έτοιμο πιά, λιτό
στήν ταβλαπένω ευωδωρό τάρνγιά έχνιζει δεινόν...

Μιά πληγή άπέφει την ψυχή λαγγυέει και τού νοού,

Άνοιξε τά παράθυρα, στόν ήλιο πού άνατέλλει
Άνοιξε τά παράθυρα, στόν ήλιο πού άνατέλλει
Όέλω σπινάκια τού σπύ, σ' ό σκοτεινιά τού τάφου
να πάρω φυλαχτά!

Κλείστε παντού παράθυρα να πέση τού σκοτάδι
Βαθ' και θλιβερό
Όέλω τή γνωση τού άδελφού - πριχού κατέβω σ' Άδη
να συνειθίσω έδω!

Στόν οφραόν τόν μελαχρό Τάλληρο πούριζε μετρητά
Θεός πού κοιτούσινε.
Σάν άνημένο ένα φλουρί
πού στόν άσμο της τού φορεί
Μέσ' σ' άσφοδωτή τού άνανού
και καίριον ή νύχτα.

Μέσ' σ' άσφοδωτή τού άνανού
και καίριον ή νύχτα.
ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ (ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

ΣΠΟΔΟΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΩΝ

Ό γέρος ή μπαλωματής σκυφτός μερεμετίζει
τ' άντροπατούσους μιάς γριάς π' άχνή και λυπημένη
σ' άντροπατούσους μιάς γριάς π' άχνή και λυπημένη
σ' άντροπατούσους μιάς γριάς π' άχνή και λυπημένη

Κι' άπ' έξω βιαστικά περνούν της άρχαίας τή σμηνή,
Μαγδαλινές, και πλοίοι άπ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Σά σημαία έρηνικά πού ήδωθηκε στη μάχη
λεικό σημάδ' όπτανης σ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

γνωστό από χρόνια και παλιό στόν Άτ' Λουκά γειτόνιο
σπινάκια θλιβά, και τ' άντροπατούσους μιάς γριάς π' άχνή
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Κι' ό γέρος σκίβει άμύλητος μενώντας τού κεφά
κ' ένω σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Άγροτική προσευχή

Σίγκαιρα ός γέρονε τού έσφοδο στην ποροστιά ή γυνάικα
και σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

ΧΑΪ - ΚΑΪ

Νυχτερινά καϊνία σ' άπ' έξω πλοίοι

Γαλήνια της Σιωπής σ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Άνοιξη

Χλόη, πεταλούδες, λουλούδια
κελάδια και φθόου,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Φωσάκια της έρμιας
Σάν περδεύω στο λαμπρό
τ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Γαλαξίας

Σάν κατασφάγγει ημεσμένοι
π' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Άστραπεύοντα
Τ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Παπαρουνές σ' άπ' έξω πλοίοι

Σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Παπαρουνές σ' άπ' έξω πλοίοι
Σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Έλπίδες σ' άπ' έξω πλοίοι

Νυμφαίες σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Μέρες
Χάντρες
σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,
κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

Τό κομπο-
λόι, πού στη
[σπύ]
της μονα-
ξιάς, του,
[παιζέ].

Χλόη
Ταπτό
όλοβελούδι-
[νο]

Πάστρος
δ' [πρότης]
[Μάτσης]

στη δουλ-
τινέα την
[Άνοιξ].

Π. ΚΡΙΝΑΙΟΣ

ΠΙΖΑΝΕΑΛΛΟ — Βισκόντε
Σφέρτσας.

Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΥΠΟ ΤΟΥ
ΚΟΥ ΘΕΜ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Ο ΑΝΔΡΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΟΥ

Θεόδωρος, άπαδός τού Βούδα, θεόσοφος
και ύπνωτιστής.

ΠΡΟΣΩΠΑ Άδρα, γυναίκα του.

Πάυλος Πεταγτός.

Υπηρέτρια.

ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΩΤΗ

(Πρώι Κυριακή σ' άντροπατούσους κήτρο. Η κυρία
Άδρα περιμένει τόν άνανού τής. Έπ' έλθους τόν
βλέπει να έρχεται).

ΑΥΡΑ. (Φορηκισμένη). Μά έλα λοιπόν!

ΘΕΟΔ. (Έχει πλησίασει). Μπ; Τι έχεις;

ΑΥΡΑ. Σέ περιμένω μιά ώρα, τί άλλο θέλεις νάχο;

Σ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

ΘΕΟΔ. (Φιλολογικά). Τι ν' ήνη, άγότη μου; Οί

άναντες δέν θά λείψουν ποτέ από τόν κόσμο.

ΑΥΡΑ. Και τί άναίσεις! Φαντάσου ένας άπ' αούδς

ήθελε σώνει και καλά να με πείρη πώς γνο-

ρίζομαι.

ΘΕΟΔ. Μπ; Πώς δηλαδή;

ΑΥΡΑ. Όρισμένους δέν θά ήταν σ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι, κ' άπ' έξω πλοίοι,

ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΗ ΠΕΡΙΠΛΟΥΝ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΕΝ ΚΑΙΡΩ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΚΤΑΣ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΩΤΟΦΟΡΟΥ ΧΑΔΡΑΜΟΥΤ

Ἡ νησίς Περὶμ, — πῶς εὐρέθη ὡς μπουκιά, ἀπὸ τὸ γαλλικὸν στόμα εἰς τὸν ἀγγλικὸν στόμαχον. — Ἰπτάμενοι ἰχθύες, ἐλέφαντες τῆς θαλάσσης. — Ὁ Γρηγόρης ἐγρηγόρει...

ΑΦΗΓΕΙΤΑΙ ΠΑΝΤΟΤΕ Ο Κ. Σ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΗΚΟΟΣ

Εἶχον παρῆλθαι δέκα ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐκ Βασούρας ἀναχώρησίν μας καὶ δὲν εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰ μὴ ὀλίγα μίλλια μακρὰν τῆς Μασάτης, πλέοντες μὲ θαυμάσιον καιρὸν, παραλλήλως τῶν ἀκτῶν τῆς Νοτίου πλευρᾶς τῆς Ἀραβικῆς Ἠερσονήσου, πρὸς τὸ Ἄδεν. Ὁ πλοῦς αὐτός, διαρκείας 7 ἡμερῶν, θὰ ἴδυνται νὰ ὀνομασθῇ «πλοῦς τῆς μονοτονίας» ἀν' μίαν ἀπροσδόκητος θαλασσοταραχὴ, ἐξαιρετικῆς σφοδρότητος, καταλαβούσα ἡμᾶς τὴν παραμονὴν τῆς εἰσόδου μας εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἄδεν, δὲν παρουσίαζε κάποιαν ἀξιοσημείωτον ποικιλίαν. Διότι τὴν γοητεῖαν τῶν ταξιδίων ἐν γένει ἀποτελεῖ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν εἰκόνων καὶ ἡ ποικιλία τῶν πραγμάτων ποὺ παραλαμβάνουν πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ ταξιδιότου καὶ τέρπον τὴν ψυχὴν τοῦ. Τὸ ταξίδιον εἶνε ὡς ἡ κινηματογραφικὴ ταινία, ἡ ὁποία παύει νὰ ἔχῃ ἐνδιαφέρον διὰ τὸν θεατὴν ὅταν καὶ τὰ μᾶλλον ἀξιοθαύμαστα πράγματα προσβάλλονται διαρκῶς καὶ στερεοτύπως ἐπὶ τῆς ὁθόνης. Μίαν τοιαύτην μονοτονίαν μᾶς ἐπεφύλαξε ὁ πλοῦς παρὰ τὰς εἰρημένους ἀκτὰς τοῦ Χαδραμούτ, τοῦ ὁποίου τὰ βροῦν, ὡφους χιλίων μέχρι δέκασι χιλιάδων μέτρων, ὁρώμενα μακρῶν, δὲν ἔπαυον νὰ ποτίζουν μὲ τὰ ἴδια σχεδὸν σχήματα, μὲ τὰ ἴδια χρώματα, χωρὶς καμμίαν γυμνικὴν ποικιλίαν, ὡς νὰ εἴχομεν ἀγκυροβολήσει καὶ ἀντικρίζομεν διαρκῶς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φυσικὴν ἀποψιν. Καὶ ὅμως τὸ τιμῆμα αὐτὸ τῆς Ἀραβίας, τὸ ὁποῖον, λόγῳ τῆς ἀφιλοετίας τῶν κατοίκων, εἶνε τὸ ὀλιγώτερον γνωστὸν εἰς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς, κατοικεῖται δὲ ἀπὸ ἓν καὶ πλεον ἑκατομμύριον ἀράβων τῆς Ἰσλαμῆτικαίς αἰρέσεως, θὰ ἴδυνται νὰ μᾶς παρῶσιν ἐνδιαφέροντα ὅλην τὴν πλουσιότητα τῆς ταξιδιωτικῆς μας ἀφῆγησιν, ἀν' τὸ σκόρος μας, ἀντὶ νὰ πλῆθ' 6 μίλλια μακρὰν, προσήγγινεν εἰς μερικὴν λιμένας του. Δὲν ἴδυνται εἰ μὴ νὰ εἶνε ἐνδιαφέροντα ἄλλως τε ἡ ἀραβικὴ αὐτὴ λιμὴ, ἡ γνωστὴ εἰς τὴν ἀρχαιότητα ὡς «Λιβανωτοφόρος» ἡ ὁποία προσέφερε ἐκουσίως εἰς τὸν Μὲγαν Βασιλεῖα τῆς Περσίας χίλια τέλματα Λιβανωτοῦ ὡς φόρον καὶ ἡ ὁποία ἀποτελεῖ συνέγενη τῆς ἄλλοτε εὐδοκίμου Ἀραβίας.

Τὴν ἴδιαν μονοτονίαν καὶ στερεοτύπων μᾶς ἐπεφύλασσε καὶ ἡ Θάλασσα, δηλαδὴ ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός — ὅστις εἰς τὴν παράμερον αὐτὴν περιφέρειαν μὴ συχναί ζόμενος ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ μὴ παρασώμενος τώρα ἀπὸ ἀνέμων, ὅπως κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούνιον, Ἰουλίον καὶ Αὐγούστιον, ὅτε οἱ τρομεροὶ ἀνέμοι Μανσοὺν υπογρῶνουν τοὺς ναυτικῶν ὁδοὺς νὰ δένουν τὰ πλοῖα τῶν, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐμφανίζων κάποιον μικρὸν ἢ μεγάλον τινὰ νῆσον, — παρουσίαζε τὴν εἰκόνα ἀπεράντου ἐρήμου, ὅπου, δὲν συναντᾷται καὶ μόνον ὁδοῖρος τις, ἀλλ' οὐκ δένδρον ἔρπον ἢ γέφυρα. — Εἶνε ἀλγίθεια, ὅτι τὸ ἀρπάζομεν μας συνοδεύετο ἀπὸ σμήνην δελφίνων — οἱ ὁποῖοι εἰς οὐδὲν ἄλλῃν θάλασσαν ἀπαντῶνται τῶσον πολλοί — καὶ μᾶς παρεῖχε κάποιαν διασκόπιν ἢ προσάφειά τινος νὰ μᾶς συναγίζονται εἰς ταχύτητα, πηδῶντες καὶ βυθίζόμενοι ἀκούραστοι πλησίον τοῦ σκάφους μας, ἀλλὰ καὶ ἡ σκηνὴ ἐκείνῃ ἐπαναλαμβανομένη ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἑσπέρης ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπέβη μονότονος, ὅπως μονότονοι, ὅμοιοι μὲ τοὺς μονότονους γδοῦπους τῆς μηχανῆς, ἦσαν καὶ αἱ ὑψηλοὶ τοῦ πληρώματος. Ἀλλὰ μῆπως ἦτο ὀλιγώτερον μονότονον τὸ σάλιν, ὅπου ἐκτός τοῦ σιωπηλοῦ... πλοῖάρχου καὶ τοῦ ἀφωγότερου πρώτου μηχανικοῦ — βυθισμένον εἰς ἀτέρμονας πασιέντσες — δὲν εὐρισκόν τις πρὸς καταπολέμεισιν τῆς πλῆθους τοῦ, εἰ μὴ δύο ποικίλους τρόπους: πατάτα σοῦπα — πατάτα βραστή, ἀκεραία — πατάτα σαλάτα μὲ λαδούρο — πατάτα φιλοκομμένη τριγαντῇ — πατάτα ποурé — πατάτα μὲ κρέας — πατάτα βυστῇ — πατάτα παραγεμιστῇ — πατάτα γιαχνί — πατάτα κιοφτεδάκι — πατάτα πατητὴ κ.τ.λ.

Τὴν ἐπὶ 6 ἡμεροῦντα λοιπὸν ἀπελπιστικὴν μονοτονίαν τοῦ ταξιδίου μας, αὐγῆσθαι καὶ μὲ τὴν βλάβην τοῦ ἀουράτου τοῦ σκάφους, ἡ ὁποία

μᾶς ἐστέρησε τὴν εἰδήσιν ποὺ ἐλαμβάνομεν ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον, ἦλθε νὰ μᾶς ἀνακόψῃ τὴν παραμονὴν τοῦ εἰσπλου μας εἰς τὸ Ἄδεν μίαν ἀπότομον καὶ ἀπροσδόκητος μεταβολὴ τοῦ ὠραίου καιροῦ, τοιαύτῃ ὥστε νὰ νομίζωμεν ὅτι θ' ἀπετέλει τὸν τραγικὸν ἐπιλογον τῆς σειρᾶς τῶν ταξιδιωτικῶν μας περιπετειῶν... Διότι τὰ ἄγρια κύματα, τὰ ὁποῖα ἠκολούθησαν τὰ πρῶτα «προβατικά» δὲν ἠρκοῦντο νὰ φθάσουν τὸ ὕψος τῆς κουπαστῆς καὶ τῆς γεφύρας, ἀλλ' ὕψωνον ὡς τιτάνες ἀφρισμένοι ἀπὸ ὀργῆν, καὶ τρομεροὶ τὴν θάλαμ, μέγροι τῆς πυκνῆς πάχυνσιν. πὺς ὅς βουρκομένο σύννεφο ἐκάλυψε τὸν ὀρίζοντα!

Εὐτυχῶς ἡ καταγίγς διαρκίᾳς ὥρας πᾶρῆλθεν ἄνευ ἀπεικταίου. Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως τῆς ταύτης μᾶς ἐπιδοδώσαν ἐν περιέρον εἰδος ἰχθύος ἱπταμένου, φέροντος πτέρυγας ὁμοίας μὲ τὰς πετρίδας (ὅχι ἀπὸ τὰ γνωστὰ χελιδνοφύρα, ἀλλὰ τετραπλοῦσι μεγέθους) τὸ ὁποῖον εὐρέθη μὲ ἄλλους κοινούς μικροὺς ἰχθῦς ἐπὶ τοῦ καταπολέματος τῆς πύρας, ἐκτιναχθέν ἐκεῖ ἀπὸ κάποιου λυσσαλέου κύμα. Ὁ ἱπταρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις μᾶς ἐξήγγισεν, ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἰχθύος, χάρις εἰς τὰς πτέρυγας τοῦ, ἵπταται ἐκατοντάδας μέτρων ἄνωθεν εἰς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ πάλιν βυθίζεται εἰς τὰ ὕδατα καὶ ὀνομάζεται «δεντικυλόπτερος ἱπταμένη», ἐφρόντισεν νὰ τὸν ταριχεύσῃ, διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν Ἀγρίαν, ὡς σπάνιον εἶδος τοῦ ἐνυδρίου ζωικοῦ βασιλείου τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἰχθύων, προστέτομεν ὅτι ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός, γνωστός καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα διὰ τὴν ἀφθονίαν καὶ ἰδίως διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἰχθύων τοῦ (δι' ἃπερ καὶ ὀνομάζεται «μεγαλοκήτεος»), ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον νὰ τρέφῃ, ὅχι μόνον ἀμύθητα πλῆθῃ κοινῶν μεγέθους τοιοῦτων, τὰ ὁποῖα μετ' ἐκπλήξεως παρατηρεῖ ὁ ταξιδιωτὴς εἰς τὰ διαφανῆ ὕδατα ἐν καιρῷ γαλήνης, ἀλλὰ καὶ πολυειδῆς ἰχθύς τεραστίου διαστάσεων, ὅν γνωστότερον τυγχάνουσιν οἱ φοβεροὶ καρχαρία καὶ οἱ ἐλέφαντες τῆς θαλάσσης, οἱ τελευταῖοι ὁμοιάζοντες μὲ τὰ μεγαθῆρας τῆς παλαιοντολογίας. Καὶ διὰ μὲν τοὺς καρχαρία, οὓς γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος, σημειώομεν μόνον ὅτι ἀρέσκονται εἰς τὴν... ἀλιείαν τῆς λευκῆς ἀνθρωπίνης σαρκός, καὶ διὰ τοῦτο συνηθίζον νὰ φθάνουν μέχρι τῶν λιμένων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Σουέζ, ὅπου κάποτε ἐπιτυχάνουν ν' ἀρπάσουν τὸν μηρόν ἢ... αὐτανάρον κανέναν λουόμενον ἐρωπαιόν. Οἱ μαῦροι ἰθαγενεῖς βυθίζονται μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης χωρὶς νὰ τοὺς λείβῃ τίποτε...

Οἱ θαλάσσιοι ἐλέφαντες εἶνε ἀκατάδεκτοι καὶ δὲν τοὺς βλέπουν ἐκφάνει οἱ κάτοικοι τῶν παραλίων. Τέσσαρα εἴη πρὸ τῆς ἐποχῆς ποὺ περιγράφομεν, τε-

ραστίον πτόμα ἐνός τοιούτου ἐνυδρίου ἐλέφαντος ἐξεβράσθη εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Σομαλίας, πλησίον τοῦ γαλλικοῦ Δζιμπουτί, τὸ ὁποῖον εὐρίσκον μερικὸι ἰθαγενεῖς καὶ ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσουν τὰς ἐκεῖ γαλλικὰς ἀρχάς. Πληροφορηθεὶς ἐγκαίρως τὸ γεγονός ὁ ἐν Δζιμπουτί ὁμογενὴς ἔμπορος κ. Ἰωάννου, ἐπρόλαβε ν' ἀγοράσῃ, ἀντὶ ὀλίγων φράγκων, τὸν νεκρὸν αὐτὸν ἐλέφαντα, καὶ ἀφ' οὗ ἀπὸ τὰς ἐξαχθεῖσας σάρκας τοῦ ἐστράγγισεν ἐκατοντάδας λιτρῶν ἐλαίου, συνημιολόγησε τοὺς τεραστίους σπονδύλους καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τὸ κολοσσίου σκελετοῦ εἰς τὴν φυσικὴν τὸν θῆαν, ὅσα καὶ ἐστῆσαν ἐντὸς αὐτῆς 10 μέτρων μήκους, ὅπου ὥρισεν εἰστήριχον δύο φράγκων διὰ τοὺς θέλοντας νὰ τὸν ἴδωσι. Δὲν ἦτο μόνον τὸ καταπληκτικὸν μέγεθος τοῦ σκελετοῦ, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἐντύπων εἰς τοὺς ἐπισκέπτας ἰθαγενεῖς καὶ ξένους, ἀλλὰ καὶ οἱ τρομεροὶ χαλιδόδοντες, μήκους ἐνός μέτρον περίπου, οὗτοι τοῦ σκελετοῦ, τῶν ὁποίων εὐρέθη μὲ ἄλλους κοινούς μικροὺς ἰχθῦς ἐπὶ τοῦ καταπολέματος τῆς πύρας, ἐκτιναχθέν ἐκεῖ ἀπὸ κάποιου λυσσαλέου κύμα. Ὁ ἱπταρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις μᾶς ἐξήγγισεν, ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἰχθύος, χάρις εἰς τὰς πτέρυγας τοῦ, ἵπταται ἐκατοντάδας μέτρων ἄνωθεν εἰς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ πάλιν βυθίζεται εἰς τὰ ὕδατα καὶ ὀνομάζεται «δεντικυλόπτερος ἱπταμένη», ἐφρόντισεν νὰ τὸν ταριχεύσῃ, διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν Ἀγρίαν, ὡς σπάνιον εἶδος τοῦ ἐνυδρίου ζωικοῦ βασιλείου τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἰχθύων, προστέτομεν ὅτι ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός, γνωστός καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα διὰ τὴν ἀφθονίαν καὶ ἰδίως διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἰχθύων τοῦ (δι' ἃπερ καὶ ὀνομάζεται «μεγαλοκήτεος»), ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον νὰ τρέφῃ, ὅχι μόνον ἀμύθητα πλῆθῃ κοινῶν μεγέθους τοιοῦτων, τὰ ὁποῖα μετ' ἐκπλήξεως παρατηρεῖ ὁ ταξιδιωτὴς εἰς τὰ διαφανῆ ὕδατα ἐν καιρῷ γαλήνης, ἀλλὰ καὶ πολυειδῆς ἰχθύς τεραστίου διαστάσεων, ὅν γνωστότερον τυγχάνουσιν οἱ φοβεροὶ καρχαρία καὶ οἱ ἐλέφαντες τῆς θαλάσσης, οἱ τελευταῖοι ὁμοιάζοντες μὲ τὰ μεγαθῆρας τῆς παλαιοντολογίας. Καὶ διὰ μὲν τοὺς καρχαρία, οὓς γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος, σημειώομεν μόνον ὅτι ἀρέσκονται εἰς τὴν... ἀλιείαν τῆς λευκῆς ἀνθρωπίνης σαρκός, καὶ διὰ τοῦτο συνηθίζον νὰ φθάνουν μέχρι τῶν λιμένων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Σουέζ, ὅπου κάποτε ἐπιτυχάνουν ν' ἀρπάσουν τὸν μηρόν ἢ... αὐτανάρον κανέναν λουόμενον ἐρωπαιόν. Οἱ μαῦροι ἰθαγενεῖς βυθίζονται μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης χωρὶς νὰ τοὺς λείβῃ τίποτε...

Εἰς τὸ Ἄδεν ἐφθάσαμεν τὴν 17 Φεβρ. 1916. Δυστυχῶς δὲν ἐπετράπη ἡ ἐξοδος εἰς τοὺς δὲν εἶχον τὰ διαβατήρια τῶν ἐν τάξει! Ἡ ἀπαγόρευσις μὴ ἦτο δυσάρεστος, ὅχι διὰ τὴν μὴ ἐπισκέψιν τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ἐννέμερον πολλὸν καλῶς ἀπὸ προηγούμενα ταξίδια, ἀλλὰ διότι ἐσπερούμεν μίαν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανιδῶ τοὺς αὐτοὺς φίλους μου καὶ λαβῶ εἰδήσεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ μεγάλου πολέμου, ἀλλὰ συγχρόνως διότι μὲ ἔκαμε νὰ ἐνδυμῶθῃ δι... ἐταξιδεύω χωρὶς διαβατήριον, διὸ δηλαδὴ ἐξηκολούθουν νὰ εἶμαι ὀρφανὸς πατρίδος... Εἰς ὅσα ἐνγράφω περὶ τῶν κατοίκων, περὶ τοῦ ἐμπορίου, τῆς στρατηγικῆς θέσεως τοῦ Ἄδεν καὶ τῆς δράσεως τῶν αὐτοῦ Ἑλλήνων κ.τ.λ. πραγματουθέντων τὴν σχετικὴν λέξιν ἐν τῇ «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἑγκυκλοπαίδειᾳ» προστέτομεν τώρα καὶ τὴν ἀκόλουθον νόστημιν ἱστορίαν τῆς νησίδος Περὶμ, ἐξαιρετικῆς διοικητικῆς ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸν Ἄδεν. Τὸ Περὶμ ἀπέχει 96 μίλλια τοῦ Ἄδεν καὶ εἶνε ὁ φυσικὸς προῦρὸς τῶν στενῶν τοῦ Μπαρῆ-Ἑλ-Μαντέπ τὰ ὁποῖα ἐνώνουν τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ χωρίζουν τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἀραβίαν εἰς τὰς γεωγραφικὰς τῶν ἀκτᾶς. Ἡ κατάληψις τοῦ Περὶμ ἐλαβε χώραν ὑπὸ τὰς ἐξῆς περι-

στάσεις. Οἱ Ἄγγλοι εἶχον καταλάβει τὸ Ἄδεν τῷ 1839. Οἱ Γάλλοι οἱ ὁποῖοι ἐνέονον ν' ἀκολουθῶν κατὰ βῆμα τὰς κινήσεις τῶν τότε ἀντιπάλων των Ἀγγλικῶν πρέσβων εἰς τὸν χάρτην τῆς Ἀραβίας διὰ νὰ ἐρουν καὶ αὐτοὶ κάποιαν στρατηγικὴν θέσιν πλησίον τοῦ Ἄδεν, τὴν ὁποίαν νὰ ἴδυνται νὰ καταλάβουν.

Ἡ ἀκατακτοῦς καὶ ἀδέσποτος νηὶς Περὶμ παρουσίαζε, λόγῳ τῆς θαυμασίας στρατηγικῆς τῆς θέσεως, ὅλα τὰ avantages διὰ νὰ στηθῇ ἡ γαλλικὴ σημαία ἐπ' αὐτῆς καὶ κυματίζῃ ἐναντὶ τῆς ἐν Ἄδεν ἀγγλικῆς! Διὰ τὴν ὁδὸν ἐν γαλλικὸν πολεμικὸν τοῦ στόλου τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς νὰ κατευθυνθῇ ὑπὸ ἐχθρὸν τὴν ἀκατάλαβη τοῦ Περὶμ ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας, τὸ εἰρημένον πολεμικὸν πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν ὑποψηφίαν νησίδα προσήγγισεν εἰς Ἄδεν, ὅταν δὲν ἔφρανε τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἄδεν, — μὴ συγχωρομένην τότε ἀπὸ ἕνα σκάφη — ἐξέινε κάπως τὸν ἄγγλον διοικητὴ, ὁ ὁποῖος τεθεῖς εἰς ὑπόνοιας ἐστῆσε τὴν ἀκούσθον ἐνέδραν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ μυστικοῦ.

Ἐκάλεσε τὸν κυβερνήτην καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ εἰς δείπνον, τὸ ὁποῖον, χάρις εἰς ἀρκτέας φιάλας καμπανίτου, παρετάθη ἐν ἀδιακτύτῳ εὐθυμῶν μέχρι τῶν... μικρῶν ὥρων τῆς νυκτὸς. Ἐν δευτέρῃ σιτημῇ ὁ γάλλος πλοίαρχος, ἔπεισε θῆμα τῆς ματαιότης διενότητος τοῦ ἄγγλου διπλωμάτου καὶ ἀφῆκε νὰ διαφύγῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ τὸ μυστικὸν διὰ ἐνσπράγιστον διαταγῶν ποὺ εἶχεν ἀπὸ τὴν κυβερνήτην του. Ἐμεσολάβησε δεκάλεπτος ἀπουσία τοῦ ἄγγλου διοικητοῦ ἀπὸ τὸ σαλόνι, ὅρατὶ διὰ τὴν καταστροφήν τοῦ συμπάντος! Ὁ αὐτὸν ἐπομένῃ τὸ γαλλικὸν πολεμικὸν ἐφθάνει εἰς Περὶμ, διὰ τὴν πιστὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, εὐρήκε ψεῦ! κυματίζονσαν ἐκεῖ τὴν... ἀγγλικὴν σημαίαν καὶ συνεπεί μαιωνθέντα τὸν ἀντικειμενικὸν τὸν σκοπὸν! Φαίνεται ὅτι ἀληθεύει κάποτε ἡ παροιμία ποὺ λέγει ἐὶς Ἐρηγόρης ἐγρηγόρει καὶ ὁ Μελέτης ἐμελέτα. καὶ ἐπ' ἑν 6 Ἰρηγόρης τοῦ Μελέτη τὴν γυναῖκα.

ΝΙΚ. ΑΥΤΡΑ.—Ἡ μελλένυμφος.

(Συλλογὴ Π. Ράλλη.)

ΕΒΡΑΪΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ

ΣΙΑΛΩΜ ΑΛΕΪΧΕΜ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΤΩΝ ΚΑΘΟΡΙΕΛΗΤΩΝ

ΑΠΟΔΙΣΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ

ΥΠΟ

ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

... Τὶ λέτε καλὲ!... Τὸ στοχαστήκατε καλὰ; Ἡ μή-
πως δὲν ἐπῆρατε χαρτίδι τὶ μὲν ἐξημέρωσε τραγῇ;
Πῶς; Μήπως δι' ἐμὲ καταλαβαίνετε;

Μὰ πῶς θέλετε νὰ μὴ χαρῇ ὁ Νόαχ καὶ μὴ
οικιστῇ ἡ καρδία του ἀπὸ ἀγαλλίας τὴν αὐτὴν ποὺ μὲ
τὴ δύναμιν τοῦ Θεοῦ ὕψωσε αὐτὴ ἡ σιτημῇ; Ἡ καλὴ
ἡ ὥρα. Βέβαια, θὰ παντρεύῃ τὴν μικρὴν του τὴν κο-
ροῦλα, τὴν Φρεϊδὴλῃ, τὴν κοντυλογραμμένην.

Μὲ ποῖον;

Μὰ τί σέχον ἐχεῖ; Τὶ θέλετε νὰ μάθετε μὲ ποῖον;
Φτάνει ποῖ ὅσον τὸ πρῶμα. Πᾶσι ἔκλεισε ἡ συμ-
φονία κ' ἡ γλυκεῖα τὸν ἡ κοροῦλα πλησίσαι, μὲ τὸ
τέλμα τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν σιτημῇ τῶν Κιδουσεῖν.

Μπᾶς καὶ νομίσαιτε πῶς ὁ Νόαχ ὁ καταστηματοῦ-
χος μοῖσαι μὲ τὸν ὅσον ἄλλους πατεράδες ποὺ ἐξουο-
τώνονται τὴν κοίτην τοὺς μὲ ἀνακούρῃ, λὲς καὶ
πετόνεν ἀπὸ τὴν ὀργῇ τοῦ κάποιου μᾶρος ἀσκήνωτο;
Μπᾶ-μπᾶ-μπᾶ! εἰστε ἀπατημένους.

Πατέρα οὖν τὸν Νόαχ, ματάκια μου, δὲ θαῖαρες
πυθῆναι. Ὁλοὶ τὸν κόσμο κ' ἐν γυρίσῃ...

Ὅλες τίς ἡμέρες του, τίς ληπθῆς καὶ τίς χαρισά-
μενες, τοὺς ἐπισκέπτας ἰθαγενεῖς καὶ ξένους, ἀλλὰ καὶ οἱ
τρομεροὶ χαλιδόδοντες, μήκους ἐνός μέτρον περίπου, οὗτοι
τοῦ σκελετοῦ, τῶν ὁποίων εὐρέθη μὲ ἄλλους κοινούς μικροὺς
ἰχθῦς ἐπὶ τοῦ καταπολέματος τῆς πύρας, ἐκτιναχθέν ἐκεῖ
ἀπὸ κάποιου λυσσαλέου κύμα. Ὁ ἱπταρὸς τοῦ ἀνθρώπου,
ὅστις μᾶς ἐξήγγισεν, ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἰχθύος, χάρις
εἰς τὰς πτέρυγας τοῦ, ἵπταται ἐκατοντάδας μέτρων ἄνωθεν
εἰς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ πάλιν βυθίζεται εἰς τὰ
ὕδατα καὶ ὀνομάζεται «δεντικυλόπτερος ἱπταμένη», ἐφρό-
ντισεν νὰ τὸν ταριχεύσῃ, διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν
Ἀγρίαν, ὡς σπάνιον εἶδος τοῦ ἐνυδρίου ζωικοῦ βασιλείου
τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἰχθύων,
προστέτομεν ὅτι ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός, γνωστός καὶ εἰς τὴν
ἀρχαιότητα διὰ τὴν ἀφθονίαν καὶ ἰδίως διὰ τὸ μέγεθος
τῶν ἰχθύων τοῦ (δι' ἃπερ καὶ ὀνομάζεται «μεγαλοκήτεος»),
ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον νὰ τρέφῃ, ὅχι μόνον ἀμύθητα
πλῆθῃ κοινῶν μεγέθους τοιοῦτων, τὰ ὁποῖα μετ' ἐκπλήξεως
παρατηρεῖ ὁ ταξιδιωτὴς εἰς τὰ διαφανῆ ὕδατα ἐν καιρῷ
γαλήνης, ἀλλὰ καὶ πολυειδῆς ἰχθύς τεραστίου διαστά-
σεων, ὅν γνωστότερον τυγχάνουσιν οἱ φοβεροὶ καρχαρία
καὶ οἱ ἐλέφαντες τῆς θαλάσσης, οἱ τελευταῖοι ὁμοιάζον-
τες μὲ τὰ μεγαθῆρας τῆς παλαιοντολογίας. Καὶ διὰ μὲν
τοὺς καρχαρία, οὓς γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος, σημειώομεν
μόνον ὅτι ἀρέσκονται εἰς τὴν... ἀλιείαν τῆς λευκῆς ἀν-
θρωπίνης σαρκός, καὶ διὰ τοῦτο συνηθίζον νὰ φθάνουν
μέχρι τῶν λιμένων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Σουέζ,
ὅπου κάποτε ἐπιτυχάνουν ν' ἀρπάσουν τὸν μηρόν ἢ... αὐ-
τανάρον κανέναν λουόμενον ἐρωπαιόν. Οἱ μαῦροι ἰθα-
γενεῖς βυθίζονται μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης χω-
ρὶς νὰ τοὺς λείβῃ τίποτε...

Εἰς τὸ Ἄδεν ἐφθάσαμεν τὴν 17 Φεβρ. 1916. Δυσ-
τυχῶς δὲν ἐπετράπη ἡ ἐξοδος εἰς τοὺς δὲν εἶχον τὰ
διαβατήρια τῶν ἐν τάξει! Ἡ ἀπαγόρευσις μὴ ἦτο δυσάρε-
στος, ὅχι διὰ τὴν μὴ ἐπισκέψιν τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν
ἐννέμερον πολλὸν καλῶς ἀπὸ προηγούμενα ταξίδια, ἀλλὰ
διότι ἐσπερούμεν μίαν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανιδῶ τοὺς αὐτοὺς
φίλους μου καὶ λαβῶ εἰδήσεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ
μεγάλου πολέμου, ἀλλὰ συγχρόνως διότι μὲ ἔκαμε νὰ ἐν-
δυμῶθῃ δι... ἐταξιδεύω χωρὶς διαβατήριον, διὸ δηλαδὴ ἐξη-
κολούθουν νὰ εἶμαι ὀρφανὸς πατρίδος... Εἰς ὅσα ἐν-
γράφω περὶ τῶν κατοίκων, περὶ τοῦ ἐμπορίου, τῆς στρα-
τηγικῆς θέσεως τοῦ Ἄδεν καὶ τῆς δράσεως τῶν αὐτοῦ Ἑλ-
λήνων κ.τ.λ. πραγματουθέντων τὴν σχετικὴν λέξιν ἐν τῇ
«Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἑγκυκλοπαίδειᾳ» προστέτομεν τώρα
καὶ τὴν ἀκόλουθον νόστημιν ἱστορίαν τῆς νησίδος Περὶμ,
ἐξαιρετικῆς διοικητικῆς ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸν Ἄδεν. Τὸ Περὶμ
ἀπέχει 96 μίλλια τοῦ Ἄδεν καὶ εἶνε ὁ φυσικὸς προῦρὸς τῶν
στενῶν τοῦ Μπαρῆ-Ἑλ-Μαντέπ τὰ ὁποῖα ἐνώνουν τὴν Ἐρυθ-
ρὰν καὶ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ χωρίζουν τὴν Ἀφρικὴν
καὶ τὴν Ἀραβίαν εἰς τὰς γεωγραφικὰς τῶν ἀκτᾶς. Ἡ κα-
τάληψις τοῦ Περὶμ ἐλαβε χώραν ὑπὸ τὰς ἐξῆς περι-
στάσεις.

Οἱ Ἄγγλοι εἶχον καταλάβει τὸ Ἄδεν τῷ 1839. Οἱ Γάλλοι
οἱ ὁποῖοι ἐνέονον ν' ἀκολουθῶν κατὰ βῆμα τὰς κινήσεις
τῶν τότε ἀντιπάλων των Ἀγγλικῶν πρέσβων εἰς τὸν χάρ-
την τῆς Ἀραβίας διὰ νὰ ἐρουν καὶ αὐτοὶ κάποιαν στρατηγί-
κην θέσιν πλησίον τοῦ Ἄδεν, τὴν ὁποίαν νὰ ἴδυνται νὰ
καταλάβουν.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΣΕ

[21] Τό καινί μου ανόγειται, φεύγει. 'Ο 'Αρχιβάλλος και η 'Εδιδ, μαζί, δ' ένας κοντά στον άλλο, με χαιρούν ακόμα μία τελευταία φορά, απλώνοντας τα χέρια τους... 'Επειτα στρίβουν και διευθύνονται προς το σπίτι. 'Α! νά! τώρα διακρίνω το χέρι του Βαρωνίσκου ν' αγκαλιάζει έλαφρά το εύληγο σωματίκι της μαϊτρέσσας του. Τους βλέπω από πίσω... 'Εκείνη αφήνεται νά την χαϊδεύουν... Ξέρει και παίζει καλά τó μέρος της...

XVII

4 Νοεμβρίου.

— Δέχεται η Λαϊδή Φάλλκλαντ; —
'Ο Καρβάζης υποκλίνεται όπως συνήθως με σεβασμό και τυπικότητα. Νά με σ' λίγο μέσα στο γνωστό μου σαλόνι με τους ώραίους τάπητες. 'Εχω ξεχάσει πιά εκείνο το πρόγευμα της Κυριακής.

... 'Επειτα. Αυτό ακριβώς τó απόγευμα έγω τó λόγο μου πού γλ'ηθα έδω στον επάνου-βόσπορο... Καί ίσως μάλιστα να μη ξανακατέβω απόψε στο Πέραν...

Δεν ξέρω τίς συνήθειες και τους τρόπους τού τόπου αυτού κ' έτσι δεν ξεπελάγγην καθόλου όταν είδα νά μπαίνει πρώτη η Λαϊδή 'Εδιδ: άμέσως θυμήθηκα τήν πρώτη μου εκείνη επίσκεψη. 'Ετσι και τότε είχε μπή πρώτη η Λαϊδή 'Εδιδ: προς τήν πόρταν, άν και εκπληκτικός στην άρχη, έφάνηκα άρκετά ευγενικός. Σήμερα όμως δεν έχω διάθεση γιά ευγένειες.

'Απεφάσισα ν' άρχισω απότομα. 'Αλλωστε έμενεις ο Ουσάροι έννομι άδωνια μέσα στις έπιθέσεις: — Δεσποινίς!... (εις μέτην άναμένει τ'ονομα Λαϊδή 'Εδιδ!)... άλθθθθ πόσο ευγενικό είναι εκ μέρους σας νά τρέχετε πάντοτε νά μου κρατήσετε συντροφιά, όλες τίς φορές πού έρχομαι νά έπισκεφθώ τήν Λαϊδή Φάλλκλαντ!

'Εκείνη μου όρνει στην άρχή ένα ξεστατικό βλέμμα. Καίτοι δεν είνε Γαλλίδα, έντοίμως δέν άγνοεί καί τόσο τήν ειρωνεία. Προς στιγμήν διατάζει κάπως ύστερα όμως άποφασίζει:

— Έσείς μάλλον θά έπρεπε νά είσθε περισσότερο ευγενικός. Είνε άλθθθθ πόσο ευχάριστο αυτό πού κάνετε κ' έρχοσθε τόσο συχνά νά έπισκεφθήτε τήν Λαϊδή Φάλλκλαντ, καίτοι κατοικείτε πολύ μακριά απ' έδω... Πρέπει όχιως άλλο νά βράσκετε στην Λαϊδή κάποια πολύ σπάνια δέλγητρα...

— 'Ο! Μά τί λέτε; Μία τέτοια έκδρομή στο Βόσπορο είνε αληθινή μαγεία. 'Επειτα αυτός ο Νοέμβριος καίς μπήκε τόσο ζεστός πού λές πως είνε 'Ιούλιος. Καί σ'ς βεβαίως πού άρχίζω νά δικαιολογώ πληρότητα τόν ξεδιειλόρο σας γι' αυτήν τήν θαυμασία ιδέα πού είχε νά μένει διαρκώς σ' αυτήν τήν ύπεροχη έσχόη, καί σ' αυτό τó παλετικό σπιτάκι πού λές ότι είνε κτισμένο έπίτρηδες γιά τή διαμονή δυό έρωτευμένων ψυχών...

Η έπίθεσις έπέτυχε. Αύτά τά λεπτά χειλάνια άρχισαν νά σφίγγονται από τó πεπτασμα τους. Είμαι άσφαλώς όδοναυτικότερος, μ' όλη μου τήν γυναικίστικη φάτσα, μέ όλους μου τούς γυναικείους τρόπους... καθώς μου έλεγε η ίδια τίς άλλες. 'Εντούτοις άς δοκιμάζω μιά μικρή άντεπείδη...

— Γιά δυό έρωτευμένους ψυχές; Αυτό έδω τó σπιτί; Μά άγαπητέ μου κύριε, δέν πιστεύω νά σκέπτεσθε καλά! Τό σπιτί αυτό είνε τόσο μεγάλο, τόσο ψυχρό... τόσο μελαγχολικό! 'Α! μήπως έννοείται αυτό τó μικρό κιοσκάκι στον κήπο; 'Εκεί μάλιστα! Έχετε δικτύ, τó κιοσκάκι αυτό είνε χαριτωμένο, εύθυμο καί ρομαντικότατο... Μπορούν μάλιστα τήν νύχτα νά πιάουν εύκολώτατα τά καίκια κάτω στα παράθυρά του...

'Αλθθθθ: όστε λοιπόν θέλει κ' άλλες σφαίρες μικροβία μου; Ή; Καλά! τόσο τó χειρότερο γιά σένα!

— Σπίτι, κιοσάκι, τί σημασία έχει... όλα τó σπιτί αυτό δέν βρίσκονται; Καί σ'ά δυό δέν μπορεί παρά νά κρυώνουν έξ' ίσου τών χειμώνων... 'Αλλά έξασα! 'Αλθθθθ έσείς οί 'Εγγλέζοι δέν φοβόσθε καί

τόσο τά άπρόοπτα τού χειμώνας, ή; έσείς μάλιστα, δεσποινίς, άν δέν άπατώμαι, άνταφράθηκα στη Σκωτία, δέν είν' έτσι... στο σπιτί τών Χίγκλαντ, ή; έκει δέν κατοικούσε δ' άδελφός σας; Έτσι τούλάχιστον μου έχουν ειπεί...

Δυό φλογερές άστραπές ξεπηδούν άμέσως από τά σταχτιά της μάτια. Αύτή τή φορά η σφαίρα τήν βρήκε στην παλιά πλήρη της. Η Λαϊδή 'Εδιδ άρχίζει νά άναπνέη μέ δυσκολία καί πνίγεται από τήν ταραχή της. 'Ασφαλώς ή παλιά εκείνη άτιμία ζή άκόμη μέσα στην φθονερή ψυχή της. Τήν ξανάφερα, κάπως άπότομα, στην άνάμνησι της τρομερής εκείνης ήμέρας... στην άλθθθθθθ εκείνη φυγή της από τήν χώρα της Σκωτίας— τότε πού δ' άδελφός της, τυφλός από τήν όργή του έναντίον της, τήν πέταξε έξω από τó σπιτί του, άπαράκλητα έτσι όπως διώχνουν μιά κλέφτρα ύπερτέρα...

Έν τώ μεταξύ όμως ύπογράφεται άνακωχή... η Λαϊδή Φάλλκλαντ έμφανίζεται από τήν πόρτα:

— 'Αλθθθθ, άγαπητέ Κύριε, μου φαίνεται πως τó κάνετε πιά έπίτρηδες αυτό έδω!... Διαρκώς, όσες φορές τύχει νά έλθητε, ήλθμονόυ νά με είδοποιήσουν...

Όταν δ' σύζυγός της λείπει, ή γυναίκα αύτή αποκτά κάπως τήν ισορροπία της, καί φαίνεται πού ήσυχη, πιά άσφαλώς, γιά νά μή είπω πιά εύθυμη. Δεν είνε βέβαια ή χαριτωμένη καί ζωηρή μου σύνητροφος τών καλών εκείνων περιπτώσεων γύρω στούς δρόμους της Σταμπούλ, μά δέν είνε όμως καί ή συντηρημένη καί άπελπισμένη εκείνη ύπαρξις πού στέκεται όχηρή μέ σκυμμένο τó κεφάλι σέ μιά πολυθρόνα...

— Τί λέτε, Κυρία μου! 'Εγώ σ'ς περίμενα μέ πολλή μεγάλη άνυπομονή!... εύτυχώς, έν τώ μεταξύ αύτ'ή, ή Μίς 'Εδιδ' μου κράτησε συντροφιά καί είχε άρχισι νά μου διηγείται τίς παλιές εκείνες ήμέρες πού πέρασε στην Σκωτία... 'Όστε λοιπόν πάλιν πολλά χρόνια από τότε πού φύγατε από εκεί κατόν, Δεσποινίς, ή... Καί φυσικά δέν φαντάζομαι νά λογαριάζετε νά ξαναγυρίσετε...

Χτυπάτε, χτυπάτε άλύπητα... ξαναγεμίστε καί πάλι τά όπλα σας! Η! Η Λαϊδή Φάλλκλαντ, ούδέποτε περίμενε ν' άκούση τέτοια λόγια... Κόβεται κοντά μέ καί άρχίζει νά χαμογελάει, περιεργή νά ιδ'ή πού θά καταλήξ'η αύτή ή περιεργή μάχη μεταξύ τών δυό μας.

Η Λαϊδή 'Εδιδ, πελιδνή από τήν όργή της, καταβάλλει άπεγνωσμένα προσπάθειες νά διατηρήσ'η τήν ψυχραιμία της. Αυτό τó τριανταφυλλί χρώμα τών μιλών του προσώπου της δέν ύστίαται πιά: ένα καταπράσινη. Μόλις κατορθώνει νά ψιθυρίσ'η άθελνικά...

— Ναί!... πάει πολύς... πολύς, άρκετός καιρός... 'Ισως δυό χρόνια τώρα...

Δέν τήν άφήνω ούτε στιγμή... ξαναγεμίζω...

— Μόνο δυό χρόνια, όχι περισσότερο; 'Όστε συνηθίσετε λοιπόν άμέσως σ'ά νέα μέρη, σ' τις νέες ατές κατοικίες σας... ή; είνε άλθθθθ καταπληκτικό αυτό τó ίδίωμα πού έχουν αυτοί οί 'Αγγλοι νά συνηθίζουν άμέσως όπου κ' άν βρεθούν... νά είνε εύχα-

ριστημένοι σ'άν στο σπιτί τους... νά μπορούν έν ριπή όφθαλμού νά κτίσουν όπου κ' άν σταθούν μέ φωλιές... μιά εύχάριστη καλυβίτσα...

Προσοχή! δ' έχθρός παραμονεύει... Σκοπεύει... Νά!... Θεούλη μου! τί άστραπές μίσους είνε αυτές πού βγαίνουν από τά μάτια της!... Τί στριμμένο στόμα είνε αυτό... Τί χρώμα καταπράσινο είνε χυμένο στην όψη της!...

— Είνε άλθθθθ ένα μεγαλοφών έίδωμα αυτό, καί τόχουμε μόνο έμενις οί 'Αγγλοι, κατ' άντίθεσιν μέ σ'ς τούς Γάλλους, πού πλήττετε εύθ'ς άμέσως καί δέν κατορθώνετε πούθενά νά έχετε ήσυχία... 'Εμενις... άν καί είμαστε περίφημοι ταξιδιώται καί περιηγηταί... είμαστε πάντως άνθρωποι μέ χαρακτήρα άπλό καί σταθερό!

Τί θέλει νά π'η μ' αύτά... ποιος ξέρει; Μπ'! Δέν βαρύνει! 'Ο,τι θέλει άς λέει... έμενις πρέπει νά προχωρήσουμε... έμπρός...

— 'Ισως! Μά έμεις όπου κ' άν πάμε πληρώνουμε πάντοτε πιστωτικά καί πλούσια... καί δέν άφήνουμε ποτέ, πούθενά, ήχη άχαριστίας...

Τά χέρια της τρέμουν... μόλις κρατείται σ'ά πόδια της... είνε καταπληκτική... παγωμένη... Διαβολή, είγε γούστο νά λιποθύμησ'η ή νά καταληφθ'η από καμιά νευρική κρίση... Μά όχι! Δέν βαρύνει... Οί 'Αγγλίδες έχουνε πάντοτε αύτή τήν κτηνώδη ψυχραιμία τους πού τίς σώνει...

Έν τώ μεταξύ, ή Λαϊδή Φάλλκλαντ, άνήσυχη, θεωρεί ότι είνε πιά άνάγκη νά επέμβ'η καί αύτή...

— Φαίνεται πως σ'ήμερα θά έχετε πολύ ρομαντικές διαθέσεις, Κύριε ντέ Σεβινιέ... Τέτοιες έντιμες καί πλούσιες καί ίσποτικές πληρωμές, μόνο στον Δόν Κιχότις άπάντα κανείς...

Είνε πάντοτε άνόητο καί άσκοπο νά τά βάζ'η κανείς μέ δυό γυναίκες, όταν μονομαχούν:

— 'Όρα! τó είπατε αύτό, άγαπητή μου! Θαυμάσια! 'Απορώ έν τούτοις πώς δέν συμφωνείτε καί σ' μέ τόν Μαρκίσιον, άφού καί σ' στην Γαλλία γεννήθη- κες καί Γαλλίδα θέλεις νά λέγεσαι; 'Ο Δόν Κιχότις μάλιστα είνε πολύ γνωστός καί διάσημος σ'η Γαλλία καί γι' αύτό ακριβώς, θέλοντας οί Γάλλοι σας νά τόν μιμηθούν σ'όνει καί καλά, άναγκάζονται νά σ'ά- ζουν κάθε τόσο τά μούτρα τους επάνω στούς τοίχους καί στούς μύλους... καί ν' άνακατεύονται σ' δουλειές καί σ' ύποθέσεις οί όποιες δέν τούς ενδιαφέρουν διόλου... μέ διόλου...

Π'! μπρέ! 'Ορά! άπάντησ'η! Κ' έγώ περίμενα ν' άκούσω τίποτα πού έξυμν'η!

— Βεβαίως σ' ύποθέσεις πού δέν τ'άς ενδιαφέρουν, συμφωνώ κ' έγώ! Τί θά θέλατε, είνε καί αύτό μιά από τίς Γαλλικές ιδιοτροπίες... έτσι μάς άρέσει νά ύποστηρίζουμε τó δικό... έγώ μάλιστα δέν μπορώ νά ιδώ γυναίκα καί μικρό παιδί νά κλαίνε... χωρίς νά ρωτήσω γιατί...

— 'Ο δόν Κιχότις... έλευθερωτής τών καταδίκων!...

— 'Γι'άρχουν ίσως καί μερικοί κατάδικοι πού είνε άθωοι...

— Έν τούτοις μέ Γαλιλική παροιμία έξερτε τ' λέει: 'άπου άκούς άμφιβολίες... φεύγα από τή μέση'...

— Καί μιά άλλη όμως λέει: 'Φέγγει άν μορφής σ'τό σκοτεινό τó δρόμο... Τό φώς έγινε γιά νά προστατέψ'η τούς καλούς έναντίον τών κακών...

— Ναί! Συμφωνώ... όταν όμως πρόκειται γιά αληθινό φώς... καί γι' αύτή τίποτε άλλο πού τó νομίζουμε γιά φώς!... Δέν πιστεύω νά άγνοείτε, πώς πολλές φορές πολλοί άλλα βλέπουν καί άλλα νομίζουν πώς βλέπουν...

— Ναί! αλλά ύπάρχουν καί άνθρωποι μέ φοβερά κ' άβάνθαστα μάτια...

— Καί όμως έγώ αύτούς άκριβώς θά συμβούλευα νά φορούσαν καμιά φορά κανένα ζευγάρι γυαλιά... Δέν είν' έτσι, Μαρία; 'Επειτα προχθές οί πρίγκιψ Τσάρνοβιτς, μιλώντας γιά κάποιο σχετικό θέμα, μάς έλεγε τά ίδια πράματα!

(Ακολουθεί)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΛΥΤΡΑ.—Τό Μοιρελόδι (Εθνική Πινακοθήκη 'Αθηνών)

ΜΕΡΙΚΑΙ ΑΚΤΙΝΕΣ ΦΩΤΟΣ ΕΙΣ ΕΝΑ ΚΟΣΜΟΝ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΣΚΟΤΕΙΝΟΝ ΚΑΙ ΑΔΙΑΠΕΡΑΣΤΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Η ΜΕΤΑΨΥΧΙΚΗ ΕΙΣ ΟΛΙΓΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

[ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΡΟΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΔΡΟΣ RENE SUDRE: «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ ΜΕΤΑΨΥΧΙΚΗΝ»]

[5] Είς τά πρακτικά τών συνεδριάσεων σημειώνεται μία περίπτωση κατ'ήν τήν όποian ή όλοποίησις θεωμένη έξ άποστάσεως παρά τó πλεονόν τού Χόμ ήτο τιαύτη 'ώστε κανείς δέν θά μπορούσε νά είπ'η ποίος ήτο δ' θάνατος καί ποίος ήτο τó πνεύμα. Μίαν άλλην φοράν δ' ίδιος μάγιστρος αναφέρει δι' ήσθάνθη τó φάντασμα της μικρής Danielle, θυγατέρός του Χόμ τó όποιον έπήγε νά τοποθετηθ'η επάνω στο πόδι του. Τό βάρος του ήτο όσον τó βάρος παιδιού της ηλικίας αυτής. Είς άλλας περιπτώσεις παρήγγ'η ήχος διαφόρους. 'Ο Crookes σπουδάσας καί αυτός τόν Χόμ, κάμναι τας αΐτας παρατηρήσεις. Είς, λέγει, εις πλήρες φώς χείρας, αί όποιαι ένεργούντο καί έξηλαίνοντο, τόν εκτίπουν επί τού βραχιόνος, τού τραβήσαν τó ένδιωμα, τού έθόπουντα τά μαλλιά ός χείρες ζώντος. Είς έπισης, λέγει, ένα δέσμη καί τήν αντίχειρα νά άσποσούν τά πέταλα άνθους, τó όποιον εισράκετο στην κομβιόδωρη τού Χόμ. Τά χέρια δέν τού έκαναν πάντοτε τήν έντίκασιν χεριών στερεών καί ζωντανών συήθως δέν ένίγντο άκμώδη παρά μόνον μέσα έντός των χεριών, όπου έχάνοντο τόν καρπόν καί τόν βραχιόνον, όπου έχάνοντο μέσα εις ένα φωτεινόν νερφόν. Είς τήν άρχή τού έφαινοντο άλλοτε κρύα σάν πάγος καί νεκρά, άλλοτε θερμά καί ζωντανά. Τού έσργοντο τó χέρι μέ τó γερό σφιγμένο παλαιού φίλον, όταν όμως έξήτει νά τά κρατήσ'η διελύκοντο εις άτμόν.

'Ο Crookes αναφέρει έπισης έν έλε δέ μέσον τού ίδιου μέντιμου μορφάς τελείας καί έπο' αυτήν κες έξελεγγέζους ίκανοποιητικότητας 'Ενα δεινόν είδε μ'ην μορφήν σκοτεινήν καί ήμιδιαφανή, ή όποια έννοσθε τά παραπετάσματα ένός παραθνήον εύρισκόμενον τρία μέτρα μακράν από τόν Χόμ. Η μορφή διελύθη καθ' ήν στιγμήν τήν παρέρειρε. Μίαν άλλην φοράν είδε μέ άλλους ένα φάντασμα μέ τελειαν μορφήν, νά γλιστρά σ'τό δομάτιον, νά παίρν'η μίαν άσφα καί νά παίζ'η ένα άγροστον έντελές σκοπόν διά τούς παρευρισκομένους. 'Επειτα άφ'ησ'η τήν άσφα καί έπιλήσιον ένα από τά παρόντα πρόσωπα. Τό πρόσωπον αύτό άφ'ησε μίαν κραυγήν τρώμου καί τó φάντασμα τότε έξηλαίνεσθ.

Η Ευσαρία τó γνωστόν μένς περίφημον μέντιμον έδωσεν σχεδόν πάν τοις μορφάς άνθρώπων άτελείς. Παρήγαγε πρό πάντων χείρας, πόδια άλλος τε, τó όποιον άναπεκνέοντο εις ότι της έξήτων. Ψηλαίρμονος ή μετακίνησις άντικειμένων. Αί έπαραι αύται ήσαν έκείνοια συχνά. Αί χείρες, πού παρήγαγε, είδαν τήν έντίκασιν χεριών ζωντανών. Έάν έπεχίρει κανείς νά τας συγκρατήσ'η 'ώλίσθαναν μέσα από τά χέρια, λέγει δ' Μορζέλλι, σάν νά ήσαν καιωμένες από ούσία ήμιφωσφωρίτη. 'Ο Λόδ έπαθε μαρτύρια από ένα τέτοιον χερί έκτοκτολαστικό της Ευσαρίας. 'Εσπράχθη, έτοιμή ή, έμπαλίσθη έντός της. Τό χέρι τού άπαράτη από 'κείνι τί όμωι μέ χέρι άνθρώπου, πού έδινε άκριβή έντίκασιν δακτύλων έφωτισμένων μέ νύχτα. Είγε χρομία λευκοτάτη καί περίγραμμα όχι ώρισμένο καί σταθερό.

Η Ευσαρία έσχημάτιζεν έπίσης καί κεφαλάς, τας όποιας, μπορούσες κανείς νά φάσ'η, άλλοτε πάλιν από τά παραπετάσματα καί άλλοτε απ' έπείθεας. Τό σίμα τών έφαινον άλλοτε σάν νά θέλη νά φύγ'ησ'η καί άλλος σάν νά θέλ'η νά άγκασθ'η. 'Ο Σκαπαρέλλι λέγει δι' ένηλάφους ένα τέτοιον κεφάλι, 'όλος όντων ή μορφή ένός άνθρώπου μέ άδρό καί ώρθομύνη τριχούνα καί μικρό γένειον. 'Ο Μαν'έν είδε μαζί μέ άλλους μίαν σείραν μαύρων μούσων. 'Ησαν κομποί γυναίκες καί δ' τελευταίος παρίστανε κόρην έκτάκτως ώραιαν. 'Εφαινοντο νά βγαίνουν μέσα από τó μέντιμον καί όταν έφθαναν σ'τό μέσον της τροπής, υπεκκίνησαν μουσικόματα καί έξηλαίνοντο. Είς όμωι, δι' άλλωρα φαντάσματα ήσαν σπάνια μέ τήν Ευσαρία. Έν τούτοις στην Νεάπολιν δ' Εϊκάν είδε τó φάντασμα άνθρώπου μεγαλόκορμον, άλθθθθθ κρεμαντά, δ' όποιος είγε πολλή ζωηρότητα σ'ας κινήσεις τόν καί περιεφέρετο σ'τό δομάτιον μέ ένα ύψος οικειότητος σάν νά ήταν στο σπιτί του. Άφ'ησε μίαν λάμριν κοκκινωπή ή όποια τόν ένεμύχονε πολύ τήν μορφή. 'Ο Μορζέλλι είδε σ'η Γένοια τó φάντασμα μιάς κόρης, ή όποια άνεγνωρίσθη από τούς οικοδοεσπας, δι' ήτο ή άποθαμένη από όλίγων ένών θυγάτηρον. Περιεφέρετο σ'ά διάφορα δομάτια τού σπιτιού, σάν νά τά έρευνάσ'η. Ένα σκυλάκι, πού εύρίσκετο σ' ένα από τά δομάτια, άρχισε νά γαυγί'η διαμονισμένα. Τή στιγμή εκείνη τó φάντασμα της κόρης έξηφανήσθη καί δέν άνεγάρθη πλέον.

Ένας άλλος μέγας τηλεπάστης ο Πολωνός Κλόουκι έδημιούργει καί μορφάς ζώντων. 'Ο Ρισσέ κατάφωσθε νά φωτογραφήσ'η ένα άείτον μεγάλον άναστήματος, δ' όποιος ύπομυθή δια τού Κλόουκι αύτόν καί έκάθισε εις τόν όμων του. Τό περιεργότερον από τά δημιουργήματα τού Κλόουκι ήτο ένα είδος άνθρώπου τών δασών, τριχωτόν πού γένειάδα καί χαιτών, δ' όποιος έξέπεμπε ήχους βρυχούς, άκουστούς από όλους, καί έπέτρεπε νά τόν θήγουν. Έγίγνε μάλιστα

τά χέρια καί τó πρόσωπο τών παρισταμένων. 'Υπήκουε τεφλός εις τήν σκηνήν τού μέντιμου τού όποιον ήτο έμφανώς δημιούργη.

'Ο Ρισσέ καί δ' Ζέλιε ήσθάνθησαν λέγονν αύτόν τόν άγρίανθρωπον νά άφήν'η όσμήν θηρίου. Είς τήν φιλολογίαν τών ψυχικών φαινομένων έμεινε υπό τó όνομα δ' «πυθιόνόητος τού Κλόουκι».

Φθάνονεν ήδη εις τας τηλεπασιτικές δημιούργιας της Εύας. Ένός από τά σημαντικώτερα μέντιμου τών χρόνων μας. Τά πειράματα αύτά διηρτήσεν δ' Schrenck-Notzing υπό τήν έπίβλεψιν πολυμελούς επιτροπής έξ ειδίκων. 'Ο έλεγχος ήτο λεπτομερέςτατος καί αυστηρότατος: πρό έκάστου πειράματος ή Εύα έξήτάζετο εις όλα τά μέρη τού σώματος της καί μετά τούτο έφόρει, ός μοναχικόν ένδιωμα, μίαν μπλουζάν χωρίς σφαρές. Καθ' όλην τήν διάρκεια τών πειραμάτων της είδίδετο έν έρώγγ'η Χαρατωτά περιέχοντα μ' έπίλον, διά νά εύρίσκεται πάντοτε χροματισμένο έφωσθόν τó περιεχόμενον τού στομάχιου της τó όποιον θά ήδύναιτο νά άναμυκησάσθ' έν περιετώσει δόλον. 'Οδόςτοις τó έκτόκτολασμα τó όποιον παρήγε καί τó όποιον είχε τήν σίστασιν ζήμης, έπρόσθεσεν ίζη ένθ' όθως χροστικώς ούσιος! Είγε πάντοτε χρομία λευκοτάτη ή τεργών. Συγγράματα άπηλάσσοντο από τó μοναδικόν της ένδιωμα, τήν χωρίς σφαρές μπλουζάν, διά νά έξέλεγχοντο τά φαινόμενα εις τó γυναικόν σώμα της. 'Ο φωτισμός δ' παραβύσων από ένθ' όθως λαμπήρας ήτο έπαρκής. Έίλος όκτώ φωτογραφικά μηχανά είςάισθητότατα, τοποθετημένα δέ καταλήλως εις διάφορα σημεία της αΐθουσας δέν άφ'ησαν ίψους νά τούς διαφύγ'η από τας έκδηλώσεις τού μέντιμου. Τά πειράματα αύτά διήρκεσαν, έπο' τόν αύτόν πάντο'ε αυστηρόν έλεγγον, επί τέσσαρα έτη. Κατά τó πρότον ήμιν τού χρόνου τούτον ή Εύα έδιδεν ύποποιήσεις άτελείς, σχεδιάσματα χεριών καί δακτύλων μόνον δέ κατά τά τελευταία δυό έτη ήρχισε νά δημιουργή φαντάσματα τέλεια. Αί χείρες, αί δημιουργούμεναι από αύτήν, ήσαν προκείμεναι μέ ζωήν καί ένθόπουν τούς παρευρισκομένους εις τά πειράματα ήτος έντύπου έλαφρός, ή έρκαζαν τας χείρας τών καί τας έτραβούσαν. 'Ο βραχιόνες συχνά δέν ήσαν καλώς διαμορφωμένοι: παρουσιάζοντο ός βραχιόνες σκελετού σκεπασμένοι από κάποιαν ούσίαν. Όά έλεγε κανείς δι' ή πλαστική δύναμις ήτο άναπαρήξις καί περιωρίζετο εις άπλά σχεδιάσματα. Ότιωι λ.χ. κατά τόν σχηματισμόν μιάς χείρος, ένα δακτύλο καί ήτις δύο μπορούσαν νά είνε τελείως διαμορφωμένα μέ όυχας καί. ένθ' τά άλλα έμεναν πλακοειδή σά δάκτυλα γαντιού. Είς δυό έμφανίσεις ή κ. Bisson άνεγνώρισε τόν άνευρίον της καί τόν σιζόντων της, άποθαμένους καί τούς δυό. Τά χαρακτηριστικά τών ήσαν άσχετά έκίονη, όστε νά μή της μένη χαμμία άμφιβολία. Είδον όσάκις καί άνθρώπων ζώντας, γνωστούς καί άγνωστούς. Πολλά έμφανίσεις αί όποιαι έσφραγίζαν κατά πρόσωπα ν, είχαν μόνον τόν ένα όφθαλμόν σχηματισμένον δ' άλλος έκτεπτετο κάτω από τούσίαν ή στήν όσμήν τού ήτις άλλως ούδηματώδες έξόγκωμα. 'Ο σχηματισμός τών προσώπων ήτο τόσο χαλός, όστε ή φωτεινή άκτίς τού μαγνητόν δέν έσφράγιζε νά άναπαρήσθ'η. Αύτή ή ταχύτης της εξέλιξεως ήτο σταθερόν χαρακτηριστικόν εις τας τηλεπασιτικές δημιούργιας της Εύας. 'Αλλο γα ακτινιστικόν ήτο ή αλλαγή της κλίμακος. Μία κεφαλή, παραδειγματός γάρ, ένεργάριζε εις μέγεθος ποταμοκίλιου καί άλλων καί άλλων διαστάσεων καθ' όλας τας διευθύνσεις, μέγρους όπου έφθανε εις διαστάσεις φυσικάς. 'Αλλας φορές συνέβαινε τó αντίθετον: ή μορφή έσκηκνέτο, μέγρους όπου έφθανε εις διαστάσεις φυσικάς. Αί μινεθύνσεις αύται έγίνοντο καί θάλκων τού μέντιμου ή της νοητικής δύναμεις, ή όποια διηρτήσα τά φαινόμενα καί συνήλως υπό τήν έπιβλήν τών παρευρισκομένων εις τó πειράμα.

'Ο Ρισσέ επέτρεψεν άσχετότερον εις τó 'Αλγέριον διά της ιδίας Εύας τήν έμφάνισιν μιάς πριγκίπισσας Αλγυπτίας αυτοκαλομένης Φουγίας. 'Οά όλην τήν μεγαλοπρεπή καί έπιβλητικήν παρουσίαν της ή έν έλθ'ω πριγκίπισσα έφέρετο μέ άσκήτην προθήριαν άσφρα μίλιον τόν Ρισσέ νά της κόψη τήν τριχούνην τού άνθρώπου τού όποιον έδωσαν τόν Ρισσέ τήν περιγραφήν τού όποιου έδωσαν εις προηγουμένους κεφαλαίον άσχετότατα γενικώτερον περί έκτοκτολασμάτων. Η περιεργότερα όμως καί ή σημαντική έκείνη έν ταύτ'η έμφάνισι της Εύας, εκείνη πού έδωσεν άσχετόν εις παραγωγήν πολεμικήν, έλαβε γάρ έπίσης εις τó 'Αλγέριον πρωτοστατούντος καί πάλιν εις τά πειράματα τού Ρισσέ καί υπό τόν έλεγον έπιτροπής. 'Επρόκειτο εις έμφανίσεις ένός άνθρώπου μεγαλόκορμον καί γενειάδα, ένδοξομένον μέ μπουνούτι καί φέροντος μάσκαν. Η έμφάνισι αύτή ένεπληρώθη άκριβώς ή ίδια εις έξ' συνεχή τ'εράματα. Άνέβαινε τώον τέλεια, ός ζών άνθρώπου, όστε οί Ρισσέ έπέτρεψεν νά προκαλέσθ' τó λευκόν άν-

θρώπου κατασκήνισμα δίδοντάς του νά φουξ'η μέσα εις ένα ποτήρι μέ διάλυμα βαρύτον. Τόν ήσθάνοντο αυτόχρομα ός ύλικήν παρουσίαν. 'Επλησίαζε τούς παρευρισκομένους, έκλινεν έπ' αύτόν μέ τó γινάντιον κορμί του, όταν όμως εις μίαν από τας έμφανίσεις του, εις από τούς παρευρισκομένους άσφαές τó μπουνούτι του καί ήδ'έλας νά τó άνασκήσθ' δ' γίγας έγινεν άφαντος. 'Ο αδιάκριτος αύτός, δ' όποιος έξήρθε νά άποκαλύψ'η τά μυστικά τού φαντάσματος ήσθάνθη σ'τό χέρι τόν καίτι νά διαλύεται καί νά άφ'ην μίαν κρύαν πνοήν. Αί έμφανίσεις τών ήχηζαν από μίαν λευκήν κηλίδα εις τó πάτωμα. Η κηλίς αύτή μεγεθυνόμενη έσχημάτιζε μίαν κεφαλήν όρθουμένην όλίγον καί όλίγον καί άκοιλουμένην από ένα σώμα. 'Όταν έπρόκειτο νά γίνη ή έξυλοποιήσις τού, τó φάντασμα κατέπαιεν άπότομους εις τά πόδια, μέ ένα ήζον κίτκ-κίτκ καί έξηφανίζετο. Τά πειράματα αύτά έγένοντο εις διάφορα μέρη εις πάτωμα, εις έδαφος από γήν, χωρίς αί συνθήκαι της έμφανίσεως νά τροποποιηθ'.

Η εξέλιξις τού έκτοκτολασματος από άλλην κηλίδα εις τέλειαν άνθρωπινήν μορφήν γίνεταί μέ ταχύτητα σχεδόν άσπρασιαν. 'Ός τύπον της τιαύτης εξέλιξεως περιωρίσθησαν νά αναφέρωμεν μίαν άσθενήσασιν καί άσχετόν έξελγμένην περίπτωσην τού Δρος Gibier, διευθυντού τού 'Ινστιτούτου Πιστιέ' της Νέας Υόρκης, μέ ένα άξιοσημείωτον μέντιμον, τήν κωλιαν Σαλμόν. Παροσθέντες αύτούσιον τήν περιγραφήν τού Δρος Gibier: 'Ενα λευκόν σημείον ένεργάσθη εις τó δάπεδον παυά τά πόδια τού γρασφίου. 'Εντός δυό δευτερολέπτων έμφάνισεν ός ένα αύτό καί τόσα κινείται ζωηρά. Ταχύτητα έμφανίζεταί καί γίνεταί στήλη ένός μέτρου ύψους καί δέκα περίοτον έκαστοστομέτρον διαμέτρου, έπειτα ένός καί ήμισιός μέτρου ύψους καί σ'τό άσπασμα τού ματιού άλώσκει δυό προσκετώσεις εις σήμα Τ. Τήν στιγμήν αύτήν μοιάζει μέ γινόν ή μέ ένα σύννεφο από πυκνό ύδατος. Οί δυό βραχιόνες τού Τ κινούνται ζωηρά καί ένα είδος πέπλου έκπέμπεται από τήν ούσάν τών ένθ' άσπρασιώς πλατύνεται καί παίρνει, άδριόστως πρότον, καί πλέον διακεκριμένα έπειτα, τήν λευκοτήν μορφήν γυναικός σκεπασμένης μέ πέπλον. Δυό βραχιόνες βγαίνουν άμέσως κάτω από τó πέπλον καί όρτίζονται προς τά όπισω, ένθ' τó πέπλον έξαφανίζεται μόνον τόν καί βλέπ'μεν μίαν χαριτωμένην μορφήν νεαρής κόρης λεπτοκαυμμένης καί λιγυρής, πού μέ φωνήν μόλις διακρωαζέμεν π'ας δίδει ένα όνομα: Λουκία. Φέρει όρίστα λευκή καί έχει τούς βραχιόνους γυναικός Προχωρεί προς μίαν κυρίαν από τας παρευρισκομένας, κλίνει επί αύτης, φουξ' άνάμεσα σ'τά χέρια της καί άμέσως έπαιρνόν τών κεφαλών μας ψυφώνεται ένα κύμα από τούτ, πού ή πλάτα κόρη τó ξεδιόλυνε μέ κινήσεις κομπούτας τών βραχιόνων της. Προχωρ'η προς τήν κόρην καθώς καί δυό άλλα πρόσωπα ταυτοχρόνως όπει διά νά τήν περιώσομεν. Ματαία προσώπα. Μέ άσπρασιαν ταχύτητα σφίγγει άφ'ς άντην όλο τó ύψωμα, σφριάζει έμπρός σ'ά πόδια μας, όσ'ην άγνοώ: από παιγνίσχαστα, τή στιγμή πού άπλώνω καί δέν μέν χροία νά τήν πιάσω καί έξαφανίζεται διαδοχώς μέσα εις δυό δευτερολέπτα,

Ο ΠΙΖΑΝΕΛΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς ἐργασίας τοῦ Ἀντωνίου Πιζάνου, τοῦ γνωστότερου ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πιζανέλλο ἐχάθη καὶ ὁλίγαι τοιχογραφίαι, ἐκτελεσθεῖσαι διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἐνυψογραφίας (a fresco), ἐμειναν διὰ τὴν μὴ μείνη ἄγνωστον τὸ διακοσμητικὸν τάλαντον τοῦ Βερονέζου καλλιτέχνου.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐχάνετο ὅλον, πάλιν δὲν θὰ ἔχανε τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τοῦ θαυμασμοῦ μας μόνον μὲ τὰ μέταλλα, τὰ ὅποια περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν.

Ὡς ζωγράφος ὁ Πιζανέλλο, ἀπὸ τὰ ὀλίγα ζωγραφικὰ του ἔργα ποὺ ἀπέμειναν, φαίνεται ἀνεχιστὴς τῆς ἐργασίας τοῦ Ἀντωνίου ντὰ Μεσσίνα, τοῦ ζωγράφου τῶν ὠραίων καὶ βαρυτίμων ἐνδυμασιῶν, τῶν μεγαλοπρεπῶν παρελάσεων, τῶν πολυαριθμῶν συνοδείων τῶν αὐθεντῶν καὶ δούκων τῶν μεσαιωνικῶν δημοκρατιῶν καὶ δουκῶν.

Ἡ ἰδία διακοσμητικὴ διάθεσις, ὁ αὐτὸς θαυμασμὸς πρὸς τὰ πλοῦσια, βαρύτιμα καὶ χρυσόπαστα ἐνδύματα τῆς μεσαιωνικῆς ζωῆς, κινεῖ τὸν ζωστήρα τοῦ Πιζανέλλο. Οἱ δούκες τοῦ Ἑστε, οἱ Μαλατέστα τῆς Φλωρεντίας καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν συνθέσεων του βαδίζουν ὑπερηφάνως καὶ ἀγεράχως βαρυνόμενοι ἀπὸ τὰς ἀλουργίδας καὶ τὰς μλωτάς. Ὅλα του σχεδὸν τὰ πρόσωπα παρουσιάζουν τὴν κατατομὴν τῶν σκληρῶν φιλοτέχνων καὶ θερηκολήτων ἀρχόντων. Ἀλλὰ ὅτι δίδει ἐξαιρετικὴν θέσιν εἰς τὴν τέχνην εἰς τὸν Πιζανέλλο, εἶνε τὰ μέταλλά του, ὅσα διετηρήσαν. Καὶ εἶνε ἀρκετά. Ὅλοι αἱ ἐπισημότητες τῆς ἐποχῆς του, δούκες καὶ δούκισσαι, στρατηγοί, κοντοτιέροι τῆς Βενετίας, τῆς Φλωρεντίας, τῆς Μάντοβα, τῆς Νεαπόλεως, τῆς Ρώμης, ἐτιμήθησαν διὰ τῶν μεταλλίων τοῦ Πιζανέλλο. Ἦτο τοῦ συρμού τότε, κάθε διακρινόμενος νὰ ἀντιπροσωπεύεται εἰς τὴν σειράν τῶν καλλιτεχνημάτων του.

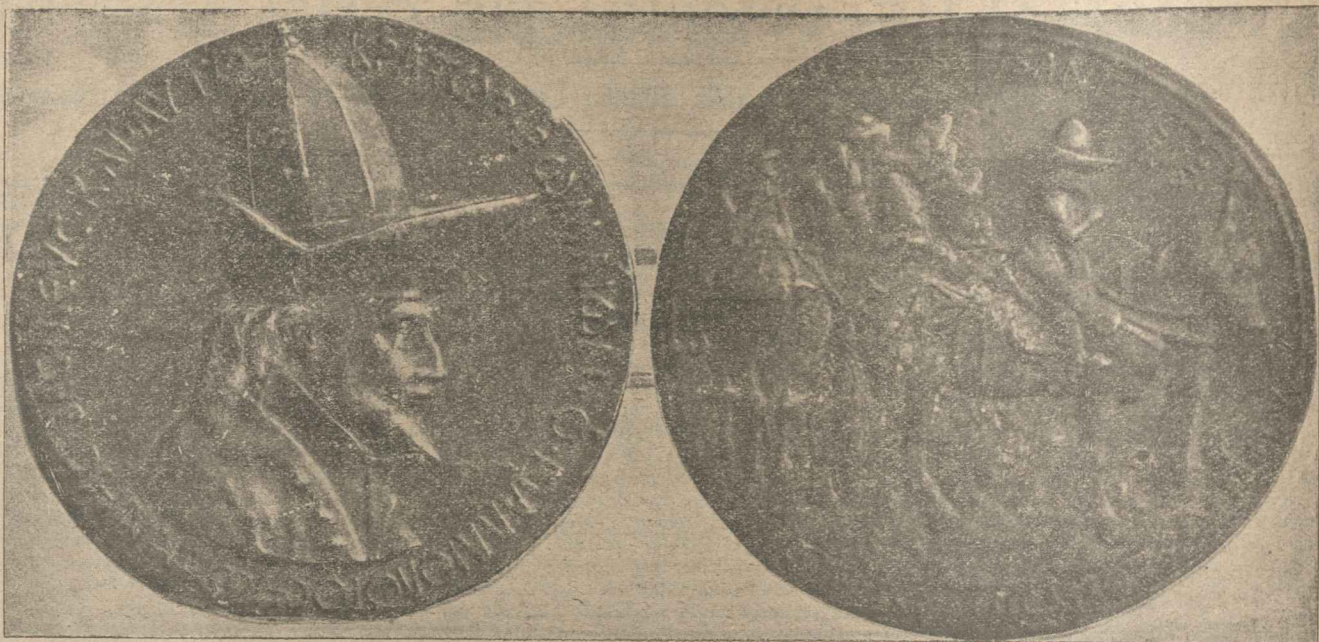
Τὸν ἐπρόστατευσαν πολλοὶ δούκες καὶ μεγιστάνες, ἀλλὰ τὸν ἑθαύμαζον τόσον, τὸν ἐπεριποιούντο, τὸν ἐκολάκευον καὶ τὸν ἐξυμνοῦσαν διὰ τῶν ποιητῶν τῆς αὐλῆς των, ὥστε φαίνεται ὅτι ὁ μέγας εὐνοοῦμενός των μετεβάλλετο εἰς προσάτην καὶ εὐνοοῦντα. Διὰ τὴν ἔχῃ κανεῖς ἕνα μετᾶλλον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Πιζανέλλο ἔπρεπε νὰ εἶνε κάτι τὸ ἐξαιρετικὸν εἰς ἱεραρχίαν, ἀνδρείαν καὶ ὠραιότητα.

Καὶ ἀξίζε ὅλην αὐτὴν τὴν ἐκτίμησιν, ὅλον αὐτὸν τὸν θαυμασμόν ὁ Πιζανέλλο. Ἡ τέχνη τοῦ μεταλλίου εἶνε παλαιά. Ἡ Μινωικὴ, ἡ Μυκηναϊκὴ καὶ ἡ ἀρχαία τέχνη μᾶς ἐκληροδότησαν ἀριστουργήματα σφραγίδων, νομισμάτων, νομισματοσήμων, καὶ μεταλλίων. Ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἑλληνιστικὴν ἐποχὴν, τῆς ὁποίας τὰ ἀριστουργήματα εἶνε τὰ νομίσματα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του, ἡ Ῥωμαϊκὴ κυριαρχία θέσασα τὴν βαρεῖαν σφραγίδα τῆς σφραγίδας βαρεῖας καταπτώσεως τρυφηλῶν ὑλιστῶν, εἶχε παρασύρει καὶ τὴν τέχνην τῆς χαρακτηριστικῆς τῶν νομισματοσήμων καὶ μεταλλίων.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Πιζάνου, μία μίμησις τῆς Ῥωμαϊκῆς τέχνης τῶν σφραγίδων καὶ τῶν μεταλλίων ἐξηκολούθει παράγουσα ἔργα ἀξία ὀλίγης προσοχῆς.

Ὁ Πιζάνο, γεννηθεὶς εἰς τὴν Βερόνα περὶ τὸ 1397 ἢ 98, ἀνεμόρφωσεν ἡμᾶλλον ἐδημιούργησε τὴν τέχνην τοῦ μεταλλίου. Ἡ γραμμὴ του διακοσμητικὴ καὶ ἀπλὴ· εὐφρυνῆς καὶ παρατηρημένη δίδει μίαν ζωὴν ἐντελῶς ἐξαιρετικὴν εἰς τὴν κατατομὴν τῶν εἰκονιζομένων προσώπων. Εἶνε τόσο ζωντανά, ὥστε δὲν ἀμφισβητοῦμεν τὴν ὁμοιότητα. Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴν ὁμοιάζῃ ὁ Πανδούλφος Μαλατέστας, ὁ τρομερὸς κύριος τοῦ Ἀριμνίου. Ὁμιλοῦν ὅλα τὰ δημιουργήματα τοῦ Πιζανέλλο, δὲν εἶνε ἄψυχὰ τεμάχια μεταλλίων.

Ὅλα εἶνε σχεδιασμένα μὲ μίαν ἀπλότητα καὶ πλασμένα μὲ μίαν εὐγενῆ εὐρύτητα, ἡ ὁποία δίδει μεγάλην ἀξίαν εἰς τὰ ἔργα του, χυμένα ὅλα εἰς εὐτελῆ μέταλλα. Ὁ μόλυβδος καὶ ὁ χαλκὸς εἶνε τὰ ἀγαπημένα του καὶ εὐγενῆ δι' αὐτὸν μέταλλα, ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ ἄργυρος δὲν θὰ προσέθετε τίποτε εἰς τὰ ἀπα-

ράμιλλα καλλιτεχνήματα. Ὁ Πιζανέλλο διεκρίθη καὶ ὡς μελετητὴς τῶν ζωῶν καὶ μᾶς ἀφῆκε πολλὰ δείγματα τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ αὐτοῦ. Ἡ ἀντίθετος ὄψις τῶν μεταλλίων του πολὺ λάμπει ἐξ ὁσπινάς καὶ συμπλέγματα ἀνθρώπων καὶ ζώων ἰδίως. Οἱ ἱπποὶ τοῦ Πιζανέλλο εἶνε μελετημένοι καὶ ἀκριβεῖς εἰς τὴν ἀνατομίαν, ἐνῶ οἱ πρὸς τῆς ἀναγεννήσεως ζωογράφοι καὶ γλύ-

πτὰ δὲν ἔδιδον πολλὴν προσοχὴν εἰς τοὺς ἵππους σχεδιάζοντες αὐτοὺς μὲ κάποιαν συνθηματικὴν καὶ συμβατικὴν τέχνην.

Ἀλλὰ ὅτι κάμνει πολὺ ἐνδιαφέροντα, δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τὸν Πιζάνο, εἶνε ὅτι μετὰ τῶν πολλῶν ἐπισημοτήτων τῆς ἐποχῆς του, μᾶς ἐκληροδότησε τὴν αὐθεντικὴν εἰκόνα ἐνὸς Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου τοῦ V.

Ὁ Αὐτοκράτωρ μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν διὰ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συμφιλίωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐλπίζων ὅτι θὰ ἐπετύγχανε καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Δύσεως εἰς τοὺς ἐναντίον τῶν Τούρκων πολέμους τοῦ Βυζαντίου. Ἡ πανώλης, ἐρημώουσα ἐκεῖνην τὴν ἐποχὴν τὴν πυκνοκατοικημένην Φερράρα, ἠνάγκασε καὶ τὸν Ἰωάννην νὰ φύγῃ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Φλωρεντίαν. Ἐκεῖ ὁ Πιζανέλλο, ἐξετέλεσε τὸ ὠραῖον αὐτὸ μετᾶλλον. Ἡ διάμετρος του εἶνε δέκα ἑκατοστῶν. Ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως παρίσταται ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ἐν κατατομῇ μὲ ὀξύ γένιον, βαθὺ τὸ βλέμμα, μὲ κάποιαν μελαγχολίαν ἀρκετὰ δικαιολογημένην ἀπὸ τὴν ἡθικὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκετο ὁ ἀτυχὴς αὐτοκράτωρ, ἐπαυτῶν τὴν βοήθειαν τῶν ἀσυγκινήτων καὶ ἀδιαλλάκτων δῆθεν φίλων καὶ ὁμοθηρῶν, πραγματικῶς δὲ ἀνταγωνιστῶν ὑπερφιάλων, ἐκδικητικῶν καὶ περιφρονητῶν τῆς δυστυχῆς θέσεως τοῦ Βυζαντίου.

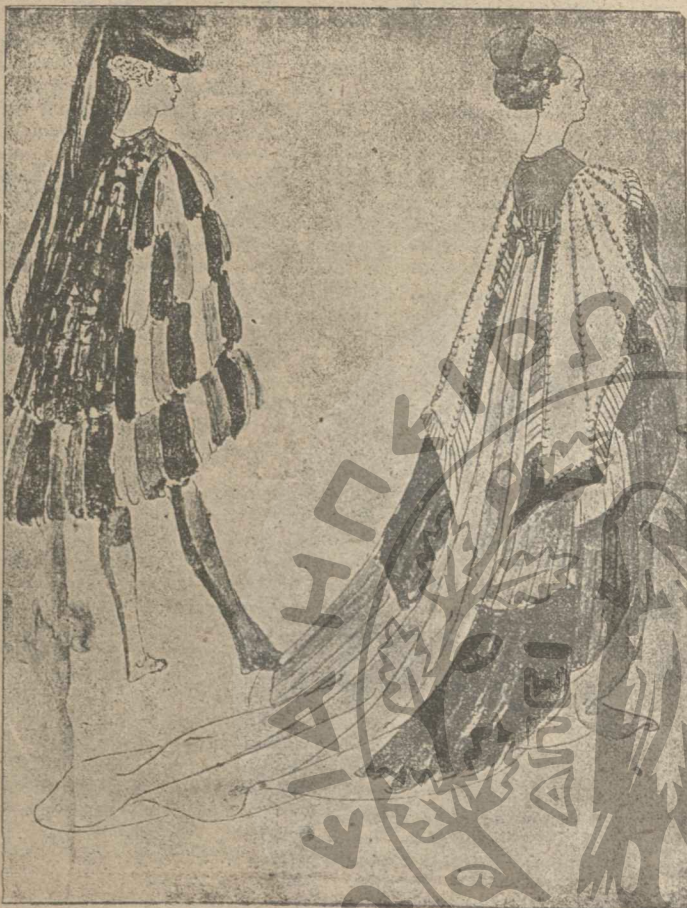
Τρεῖς πλόκαμοι ἐπιμελῶς βοστρυχιζόμενοι καταπίπτουν ἐπὶ τοῦ αὐχένου καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει τὸ ἐπίσημον κάλυμμα τῶν Βυζαντινῶν ἀξιωματῶν, ὑψηλόν, πυργοειδὲς μὲ τὰ χεῖλη πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ πρὸς τὰ ἔμπροσθι προέχοντα. Πέριξ ἡ ἐπιγραφὴ, μὲ ἑλληνικὰ γράμματα, χωρίζοντες τὸν αὐτὸν εἰς τὸ κάτω μέρος, μᾶς ὀνοματίζει τὸ εἰκονιζόμενον ὁ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

Ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου ὄψεως ὁ Αὐτοκράτωρ παρίσταται ἑφιππος, μὲ τὴν φαρέτραν του. τὸ τόξον, ἐν πλήρει πολεμικῇ στολῇ, σκεπασμένος ἀπὸ τὸν ἴδιον χαρακτηριστικὸν πῖλον, καὶ σφραγίζεται μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἀπέναντι ἄλλου σταυροῦ ἐστημένου ἐπὶ τετραγωνίων πυραμιδοειδῶς βάθρου εἰς ἕνα βραχῶδες τοπίον. Ὅπισθεν τοῦ καὶ πλησίον του εἰκονίζεται καὶ ἄλλος ἵππεδς εἰς θαυμαστὴν προοπτικὴν. Εἰς τὸ ἐπάνω μέρος, φέρει ἐπιγραφὴν λατινικὴν OPUS, PISANI. PICTORIS. καὶ κάτω τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν μὲ ἑλληνικὰ γράμματα; ΕΡΓΟΝ ΠΙΖΑΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ.

Ὁ Πιζάνο ἐξετέλεσε πλῆθος μεταλλίων. Τὰ καλλιτερέα του ἐκτὸς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου εἶνε τοῦ Μαλατέστα, τοῦ Λιονέλο ντ' Ἑστε, τοῦ Βισκόντι Σωφόρου, τῆς Σεσίλια Γκονζάγκα.

Ἐκτὸς τῶν πολυπληθῶν μεταλλίων τοῦ ἀφῆκε καὶ σχέδια πολλῶν ἄλλων, τὰ ὅποια δὲν ἐξετέλεσε. Τὰ σχέδια ταῦτα σώζονται εἰς τὸ ἐν Παρίσις Νομισματολογικὸν Μουσεῖον. ΣΤΕΦ. ΖΕΝ.

Σ. Σ. Ἐγκρίτως φίλος, μὰς μὲ τοὺς ἐνθαυμάσιους ἀληθῶς λόγους του διὰ τὴν οὐσιαστικὴν προσπάθειαν τοῦ περιοδικοῦ πρὸς καλλιτεχνικὴν μίμησιν τῶν πολλῶν καὶ τέσων τῶν ὀλίγων, προσθέτει καὶ παρατηρήσεις ταν, αἱ ὁποῖαι δὲν μᾶς φαίνεται νὰ ἀποκρίνουν ἐπὶ τῶς ἐνδομύχους ἐκφυλάξεις τοῦ διὰ τὸν «ἐξπρεσιονισμόν» γενεῶς, τὴν τέχνην τοῦ Τάλαντος ἐδικωτέρον. Ἦνας Θεὸς ἡσέυρει ἂν δὲν ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκφυλάξεις, διὰ τὸν «ἐξπρεσιονισμόν» ὀλιγοπρόσθον, διὰ τοὺς «ἐξπρεσιονιστάς» περισσοτέρον, ὅταν εἶνε, ἀνεξαρτήτως σχολῆς, μικροὶ τεχνίται. Ἀλλ' ὁ Τάλαντος, θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐκκρίτος φίλος, εἶνε ζωγράφος ὑπερπρεπὸν τὸ κοινὸν μέτρον τῶν «παδῶν σχολῶν», καὶ μέντοι ἀσχετῶς τῶν συμπαθειῶν ἢ τῶν ἀντιπαθειῶν μας πρὸς τὸν «ἐξπρεσιονισμόν». Ἡ δὲ;

Αὐλικὰ κοστούμεια τῆς ἐποχῆς